

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

donderdag 8 maart 2012

MEDITATIE

Biddag: Christus gebedswerk

Wat al een verlangens leven er niet in ons hart en leven. Met welke verlangens naderen wij niet op biddag voor Gods aangezicht?

De schare en de discipelen hebben ook hun verlangens. Zij willen dat Christus koning wordt na die wonderlijke spijziging. Ze zoeken een koning die hun aardse verlangens kan vervullen. Een koning die ze als God maakt. Onze verlangens zijn vol van Adams verlangen: de mens op de troon van God. Mijn wil moet geschieden. De Heere Jezus, de tweede Adam is zo anders, Hij zoekt in alles de wil van Zijn Vader te volbrengen. Daarom dwingt Hij Zijn discipelen in het schip te gaan en zendt Hij de schare heen. Vallen de discipelen voor Hem neer? Roepen ze het uit: 'Indien Uw aangezicht niet medegaan zal, doe ons van hier niet optrekken.' Neen, met een verhard hart bevinden ze zich even later op het meer te midden van de storm. En Christus dan

In eenzaamheid

Hij zoekt de eenzaamheid op als Hij

En als Hij aan dezelve hun afscheid gegeven had, ging Hij op den berg om te bidden.

Mark. 6:46

Zijn discipelen afscheid gegeven had. Hij scheidt zich van hen af. Keert Hij dan weer naar Zijn Vader? Heeft Hij definitief afscheid genomen van Zijn discipelen, van Zijn Kerk. Hij had dat kunnen doen. Zijn discipelen zijn het niet meer waardig, dat Hij naar hen omkijkt; hun blindheid, hun ongehoof, hun harde hart, hun doorgaan op hun eigen weg. Zou de Heere zo ook niet definitief afscheid moeten nemen van deze aarde, van ons gelet op de zonde ondanks al Zijn roepstemmen? Zou de Heere Zijn volk niet aan zichzelf moeten overlaten gelet op de voortgaande ontrouw? Hij zou ons voor eeuwig moeten verlaten. Maar wie treurt daar vandaag om, in de kerk en daarbuiten? Hij vaart niet definitief op naar Zijn

Vader, maar zoekt op de berg de eenzaamheid. Daar in de eenzaamheid bidt Hij tot Zijn Vader. Hij heeft het de schare voorgehouden: 'Maar gij, wanneer gij bidt, gaat in uw binnenkamer, en uw deur gesloten hebbende, bidt uw Vader Die in het verborgen is, en uw Vader, Die in het verborgen ziet, zal het u in het openbaar vergelden (Matth. 6:6).' Het is Zijn leven hier op aarde geweest, bij dagen en bij nachten de eenzaamheid op te zoeken om het aangezicht van Zijn Vader te zoeken. Om de gemeenschap met Zijn Vader biddende te betrachten in de weg van Zijn vernedering. Hij Die de wil van Zijn Vader volmaakt kent van eeuwigheid, kan niet buiten het gebed. En wij waar is onze binnenkamer?

Onze kerkgang met de biddag is dat alleen maar schone schijn of weerspiegelt het onze voortdurende gang in de binnenkamer. Of zoekt u de eenzaamheid nooit op om te bidden? U zegt: 'ik kan niet bidden, ik ben onbekeerd.'

Wat zou dat ons des te meer moeten dringen om de eenzaamheid te zoeken en die nood uit te roepen voor God. U zegt: 'ik heb geen woorden, het is steeds hetzelfde.' Blijf dat zelfde uitroepen voor God, blijf zuchten! En als u weet van genade, wanneer zocht u voor het laatst de eenzaamheid op?

Om de oogst

Zie hoe Christus daar in de eenzaamheid worstelt in het gebed. Hij daalde af naar deze aarde om Zijn verlossingsarbeid te volbrengen. Hij werkt biddend op deze aarde voor de oogst, Zijn oogst. Hij bad en bidt voor al degenen, die Hem van eeuwigheid af gegeven zijn. Hij bidt voor mensen die naar Hem niet vragen, mensen die vol verharding hun eigen weg gaan. Biddende verkeerde Hij in de tempel toen Hij twaalf jaar oud was: 'Wist gij niet dat Ik moest zijn in de dingen mijns Vaders.' Voor de verkiezing van Zijn discipelen lezen we van Zijn gebed. Bij Zijn wonderen lezen we meer dan eens dat Hij Zijn ogen opsloeg naar Zijn Vader. In Gethsemané, als

Inhoud

90e jaargang

Nr. 23

- 1 Biddag: Christus gebedswerk
- 2 Biddag en gebedsgestalten
- 3 Een psalm, een lied: Psalm 28 (10)
- 4 'Die voor ons zorgt tot ons behoed'
- 5 Even maar...
- 6 Gebed en uitkomst
- 7 Biddag voor ziekte en gezondheid
- 8 Biddag voor huwelijk, gezin en onderwijs
- 9 Loof en gras
- 10 Biddag voor overheid en samenleving
- 11 Zorgen in de wereld van de bouw
- 12 Over schaarste, eetlust en brood
- 13 Vijftig jaar zending (2)
- 14 Boekennieuws
- 16 Kerknieuws
- 17 Berichten
- 18 Kerkdiensten

niemand een uur met Hem kan waken, kruipt Hij als een worm en geen mens in het gebed voor Zijn Vader. Biddend gaat Hij aan het vloekhout des kruises ten onder en behaalt Zijn overwinning voor Zijn oogst.

Ziende Zijn gebedsleven, horend Zijn gebed hebben de discipelen gezien: wij kunnen niet bidden. Zij hebben uitgeroepen: 'Leer ons bidden.' Is dat ook uw roep, ziende uw onbekwaamheid, ziende uw zonde om nog ooit een gebed voor God te kunnen voortbrengen?

Ten diepste zit het vast op het 'ik kan niet' en 'ik wil niet buigen en bukken.' Wat was dan zijn voorbede noodzakelijk voor de discipelen in hun verharding, wat is Zijn voorbede blijvend noodzakelijk voor Zijn Kerk. Hij bidt vandaag met doorboorde handen voor Zijn Vader. Hij eist op grond van Zijn werk Zijn oogst op. De Vader heeft het Hem toegezegd: 'Eis van Mij en Ik zal de heidenen geven tot uw erfdeel, en de einden der aarde tot Uw bezitting (Ps. 2:8).' Zijn oogst zal gedragen worden in Gods schuur. Daarom worden harde harten verbroken, maakt

Hij plaats waar bij ons nooit geen plaats zou zijn in de volvoering van het welbehagen van Zijn Vader.

Bent u door Zijn genade gebonden aan Zijn troon in het voortdurend zoeken van Zijn aangezicht? Kunt u dan bidden? Neen, dan leert een mens steeds minder verwachting te hebben van zijn eigen woorden maar dan heeft hij steeds meer Zijn voorbede nodig, Zijn priesterlijke bediening nodig. In het tekort aan bidden, in het te weinig de eenzaamheid zoeken, in het tekort aan hemelverlangen is Zijn voorbede onmisbaar. Gods genade maakt kinderlijk afhankelijk van Hem. Dan klinkt de roep om de komst van Zijn Koninkrijk voor eigen hart en leven, maar ook voor die me lief en dierbaar zijn, maar ook tot toebrenging van medereizigers naar de eeuwigheid tot roem van Zijn Naam. Omdat Hij bidt is er nog doen aan voor een verharde zondaar, voor een biddeloze zondaar. Roep Hem dan aan in die nood.

Barendrecht,

ds. L. Terlouw

Biddag en gebedsgestalten

Het is een goede gewoonte een jaarlijkse biddag te houden. Ik ervaar dit des te meer sinds wij in Noord-Amerika wonen. Onze gemeenten in de Verenigde Staten hebben over het algemeen maar één dienst met biddag. Aangezien de Canadese gemeenten nog altijd dichterbij de zustergemeenten in het oude vaderland staan, worden hier twee diensten gehouden.

De vraag is echter of we iets kennen van de ware gebedsgestalte die onmisbaar is op de biddag. Die vraag geldt zowel voor de gemeenten in Canada als voor die in de Verenigde Staten. Ze geldt evenzeer voor onze gemeenten in Nederland. We kunnen met biddag keurig in de kerk zitten, één keer, twee keer, misschien zelfs drie keer, en toch de ware gebedsgestalte missen. Wat is de ware gebedsgestalte?

Een moeilijk woord

Laten we eerst eens kijken naar het

Hoe moet onze gebedsgestalte zijn op de biddag?

woordje "gestalte". We hebben allemaal wel een voorstelling van wat bidden is. We weten ook waarom we biddag houden. Het gaat in de eerste plaats om een zegen over "gewas en arbeid". Daarnaast wordt aandacht gegeven aan de tijd waarin wij leven: de zonden en zorgen, de oordelen Gods en de noodzaak om daarmee in de schuld te komen. En in dat alles zal de prediking niet voorbijgaan aan het leven der genade. Maar wat betekent nu het woord "gebedsgestalte"? Be-

grijpen onze jongeren dat? Begrijpen de ouderen het? Verstáán we het?

Sommigen zullen bij het woord "gebedsgestalten" onwillekeurig denken aan het boekje van ds. F. Bakker dat de gelijknamige titel draagt. Het is een boekje dat het waard is gelezen en herlezen te worden. Jaren geleden is het in het Engels vertaald. Ik ga hier niet in op de wijze waarop dat is gebeurd. Helaas is er erg vrij vertaald, zijn er stukken weggelaten en is het resultaat een sterk verwaterde versie van het oorspronkelijke werk. Waar het me nu om gaat is dat ook de vertalers moeite hadden met het woord "gebedsgestalten". In de eerste uitgave van het boekje koos men voor "Facets of Prayer" (facetten van het gebed); in een latere uitgave werd dat veranderd in "Praying Always" (altijd bidden).

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het inderdaad niet zo gemakkelijk is een Engels woord te vinden dat precies uitdrukt wat wij met "gestalte" bedoelen. Onze predikanten in Noord-Amerika spreken meestal van "disposition of the soul" (gezindheid van de ziel) of van "frame of the heart" (gesteldheid van het hart). Bij het woord "gestalte" denken wij in het dagelijks leven aan iets uiterlijks ("die man heeft een rijzige gestalte"); bij het woord "gebedsgestalte" gaat het echter juist om het innerlijk. Op de vraag 'Hoe moet men bidden?' antwoordt ds. Hellenbroek in zijn bekende vragenboekje: 'Onder een heilige gestalte van het hart en zedige gebaren van het lichaam'. Dat brengt ons al dichterbij een antwoord op de vraag: hoe moet onze gebedsgestalte zijn op de biddag?

Een geestelijk werk

Wat is er nodig om recht biddag te kunnen houden? Laat ik proberen een aantal zaken te noemen die van groot belang zijn.

a) Het besef dat God de Oorsprong van alle goed is, en dat zonder Zijn zegen noch onze zorg en arbeid, noch Zijn gaven ons gedijen (Heidelbergse Catechismus, Zondag 50). Zolang wij vertrouwen op onze flinkheid en wijsheid, op wetenschap en techniek, op natuurkrachten en mensenhulp, is er geen plaats voor een waar gebed tot de levende God.

b) Een beleven van onze diepe onwaardigheid voor de Heere. Wie zijn wij in ons persoonlijk leven, ons huiselijk leven, ons werkelijk bezigzijn en noem maar op? Hoe staat het er voor met ons land en volk,

Psalm 28

onze overheid en ons vorstenhuis? Moet schaamte ons niet bedekken? Zouden we wel recht hebben op een korst brood en het minste slokje water? Hebben wij niet de hel verdiend? Is er daarom geen reden om met grote droefheid in onze binnenkamer te buigen en met een gebroken hart voor Gods aangezicht te verschijnen? c) Een innerlijk verlangen naar God en Zijn zalige gemeenschap. Het gevaar is groot dat we met biddag alleen maar denken aan ons werk en de noodzaak van Gods zegen. De ware biddaggestalte gaat dieper. Ze strekt zich uit tot Hem Die méér is dan Zijn gaven. Ze hunkert naar de verborgen omgang met God in Christus.

d) Een vluchten tot de Zaligmaker en een steunen op Hem. Hoe zoet is het om Jezus in het oog te krijgen en tot Hem de toevlucht te mogen nemen met al uw schuld en onreinheid! Hoe wonderlijk om door Hem omhelsd te worden en een kus der liefde te ontvangen! Wat een bijzondere biddag zou het zijn als u op Hem mag zakken en zinken om dan uw ziel uit te storten aan Zijn zegende voeten!

e) Een voorleggen van al uw noden, zowel de tijdelijke als de eeuwige. Als Gods koninkrijk en Zijn gerechtigheid de hoogste plaats gaan innemen, zal de Heere het andere u wel toewerpen. Dan mag u alles voor Hem neerleggen: niet alleen de noden van uw ziel, maar ook de noden van uw zieke lichaam of uw zwakke geest, de zorgen om uw kinderen, het alleen zijn, een lege portemonnee, moeilijkheden in uw werk, enzovoort. De Heere roept er zelfs toe op. Hij zegt: 'Bidt, en u zal gegeven worden; zoekt, en gij zult vinden; klopt, en u zal opengedaan worden' (Matth. 7:7).

Een goddelijk geschenk

Inmiddels zijn vijf gebedsgestalten kort aangeduid. Meer zou genoemd kunnen worden, maar daarvoor ontbreekt hier de ruimte. Als we het bovenstaande een ogenblik op ons laten inwerken, dan moeten we zeggen: Wie is tot deze dingen bekwaam? Wie heeft de rechte gebedsgestalte? Wie kan er waarlijk biddag houden? Het zou een zegen zijn als we daar eens terechtwamen. Want het ware bidden begint waar we inleven dat we niet recht *kunnen* bidden. Waar we bedelarm moeten vragen: 'Heere, leer ons bidden'. Waar we de Geest der genade en der gebeden nodig krijgen Die Christus verdiend heeft voor een biddeloos, goddeloos en geesteloos volk.

'Verlos Uw volk, en zegen Uw erve, en weid hen, en verhef hen tot in der eeuwigheid.'

Psalm 28:9

We vinden hier een gebed om verlossing. De statenvertalers vatten deze psalm als volgt samen: 'David bidt zeer vuriglijk voor zichzelf, en tegen zijn vijanden, welker goddeloosheid hij beschrijft; en gevoelende de vrucht van zijn gebed, looft hij God en bidt om de behoudenis der ganse kerk'.

David heeft na zijn gebed mogen ervaren dat de HEERE de stem zijner smekingen heeft gehoord. Hij heeft het van de HEERE verwacht. Hij hief zijn handen op naar de aanspraakplaats van Gods heiligheid. Daar is hij niet beschaamd mee uitgekomen. In het heiligdom staat de ark des verbonds. De Heere toonde hem Zijn onverdiende genade in de weg van het bloed. Hoe rijk is deze dichter, die zo Gods tegenwoordigheid mocht ervaren. Gods kinderen mogen leren dat de weg van het bloed ook nu nog een verse en levende weg is.

Hoe arm zijn echter zijn vijanden. De HEERE zal hen afbreken en zal hen niet bouwen. Degenen die het van de HEERE moesten hebben, gaan Hem ook grootmaken. De HEERE krijgt er alleen de eer van. Bovendien maakt zulke genade ook gunnend. Zo komt David tot een viervoudige bede.

In het slotgedeelte van deze psalm zien we dat de ervaring van David representatief is voor al Gods kinderen. Zij moeten ook door de HEERE vertroost worden van boven het verzoendeksel af.

'Verlos Uw volk'. David mag de nood van Gods kerk meedragen. Er is verlossing nodig van vijanden en gevaren. Zijn er ook vandaag nog zulke zuchters aan de genadetroon? Hoe komt het toch dat er zo weinig doorbrekend werk is? Er lijken er maar weinigen te zijn die de zaak van Gods kerk ter harte gaat. Ligt hier misschien een oorzaak?

'Zegen Uw erve'. David heeft een vaste pleitgrond. Gods erve is Zijn eigendom. Gods naam is eraan verbonden. Dat geeft de dichter grote vrijmoedigheid. Ten diepste is het Gods zaak.

'Weid hen'. Deze woorden doen denken aan Psalm 23. Weiden is het werk van een herder. Gods kinderen kunnen van de verlossing niet leven. Zij hebben dagelijks leiding en onderhouding nodig.

Tenslotte: 'Verhef hen tot in der eeuwigheid'. Verheffen heeft hier de betekenis van dragen. Dit is de bede van zondaren die niet op eigen benen kunnen staan. Gods kinderen gevoelen zich niet te groot om gedragen te worden. Dagelijks moet de HEERE hen opheffen uit ellende en benauwdheden. En dat tot in der eeuwigheid. Dan is het niet meer nodig.

Nunspeet, ds. A. Schot

De jaarlijkse biddag is aanstaande, aan beide zijden van de oceaan. Toen mijn vrouw en ik onlangs in Nederland waren, was het er erg koud. Merkwaardig genoeg is het in Canada veel te warm voor de tijd van het jaar. In de provincie Alberta - met haar hooggelegen prairies en haar droge klimaat - is bovendien tot nog toe bar weinig sneeuw gevallen. Sommige boeren maken zich al ongerust over de zomer. Daarbij komt de wankelende wereldeconomie, de onrust in het Midden-Oosten, de stijgende benzineprijzen en nog veel meer. Inderdaad, er is veel reden tot een "biddag voor gewas en arbeid".

Mocht het eens een echte biddag

worden, in Noord-Amerika en West-Europa. De Heere schenke ons de rechte gebedsgestalte. Dan is het misschien wel een moeilijke woord, maar dan gaan we er toch iets van verstaan. Dan is het wel een geestelijk werk, maar dan mogen we het niettemin beoefenen. Ja, dan is het onmogelijk van 's mensen zijde, maar dan wordt het ontvangen als een goddelijk geschenk. 'En desgelijks komt ook de Geest onze zwakheden mede te hulp; want wij weten niet wat wij bidden zullen gelijk het behoort, maar de Geest Zelf bidt voor ons met onuitsprekelijke zuchtigen' (Rom. 8:26).

Lethbridge, Canada, ds. C. Sonneveld

de visserij wordt in Vlaardingen al heel lang niet meer gehouden. De biddag voor gewas en arbeid is nu op de tweede woensdag in maart en de dankdag op de eerste woensdag van november. Maar op Urk wordt biddag gehouden op de tweede woensdag van februari en op 31 december is het dankdag. Op Tholen en Sint Philipsland wordt biddag gehouden op de laatste woensdag van februari en op de derde woensdag van november is het dankdag. 'Dan ligt alle werk stil en er is geen verschil te zien met de zondag. Wij hopen dat de Heere ons vergunt dat dit tot in lengte van jaren zo blijven mag', zo schreef de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Poortvliet in het herdenkingsboek dat in 1974 verscheen.

'Die voor ons zorgt tot ons behoed'

Biddag vroeger en nu

'Het heil is des Heeren! Zoo toen, zoo nu. Diezelfde God leeft nog! Voorwaar, aandoenlijke getuigenissen van Zijne genade, macht en heerschappij zouden wij kunnen hooren uit den mond van oude godvreezende visscherlieden. Maar wat baat u dat, mijn broeders in het visschersambt - gij in 't natuurlijke, ik in 't natuurlijke - al hoorden wij wat heil God anderen beschikt. Daarmede hebt gij nog geen visch en ik geen zegen. Wij moeten ons de voorwerpen weten van Zijne goedertierenheid. Hij is de Machtige, Die ons onzen nood maar op het hart drukke en ons onze reddeloosheid buiten Hem maar diep doe gevoelen; dan zal er ook gebed zijn en wij zien ons zeker gezegend.'

Deze woorden werden tijdens een bidstond voor de haringvisserij uitgesproken door ds. H.W.A. Verhoeff, van 1876 tot 1880 hervormd predikant in Vlaardingen. Hij sprak bij deze gelegenheid over Jona 2:7: 'Het heil is des Heeren'.

De bidstond werd gehouden in de maand juni, een dag voordat de haringloggers naar de visgronden vertrokken. Onafzienbare rijen kerkgangers bewogen zich dan door de nauwe straten, op weg naar de verschillende kerken. Veelkleurig was deze stoet niet, bijna iedereen was in het zwart gekleed, want zwaar en langdurig was de rouw die men droeg om het verlies van nabestaanden, zelfs tot in de derde graad.

Een bidstond en een dankstond voor

De ware biddag

In 1954 schreef ds. W.C. Lamain vanuit Grand Rapids over de biddag een brief die in De Saambinder werd opgenomen. 'Waar in de ware biddag bestaat, wordt ons duidelijk beschreven in Jesaja 58. Het is niet het kwelen van onze ziel en het krommen van ons hoofd als een bieze, maar wel het losmaken van de knopen der goddeloosheid en dat wij ons ontdoen van de banden des juks, en dat wij vrij loslaten de verpletterden, en alle juk verscheuren. Het gaat niet om uiterlijkheden, maar het komt aan op de bekering van hart en leven; niet het kleed moet gescheurd. Zelfverloochening wordt vereist; het afzien van onrecht en verdrukking; het oefenen van barmhartigheid tegenover ellendigen.'

Biddagbrieven

In artikel 66 van de Dordtse Kerkorde wordt ook gesproken over de biddag: 'In tijden van oorlog, pestilentie, dure tijd, zware vervolging der kerken en andere algemene zwarigheden, zullen de dienaars der kerken de overheid bidden, dat door haar autoriteit en bevel, openbare vast- en biddagen aangesteld en geheiligd mogen worden.'

De biddagen waarover hier gesproken wordt hadden dus niet zozeer het karakter van onze biddag voor gewas en arbeid. Ze stonden meer in het teken van bijzondere omstandigheden. Op verzoek van de predikanten schreef de overheid een biddag uit. Werken en alle publiekelijke gemakkelikheden waren verboden. Op de zondag voorafgaande aan de biddag werd een door de overheid opgestelde biddagbrief voorgelezen, waarin de bij-

Een bidstond en een dankstond voor de visserij wordt in Vlaardingen al heel lang niet meer gehouden.

zondere omstandigheden vermeld werden die aanleiding waren voor het houden van de vast- en bededag. Van verschillende oude schrijvers zijn biddagpreken in druk verschenen. Vooral bekend zijn de preken van Bernardus Smijtegelt en Theodorus van der Groe. Uit hun preken is op te maken dat ze zeer goed op de hoogte waren van wat er zich op nationaal en internationaal gebied afspeelde. Smijtegelt zei het wel eens in zijn preken: 'Gij hebt het in de Courant kunnen lezen.'

Ook ds. L.G.C. Ledeboer heeft biddagbrieven geschreven, in opdracht van de algemene vergadering van de gemeenten. Ze werden ook in de zondagse dienst voorgelezen. In de brieven wees hij vooral op de breuk van land en volk en op de noodzaak van bekering. Een abonnement op een krant zal Ledeboer niet gehad hebben, de Ledeboerianen waren afkerig van een krant. Van Aart Benders, ouderling van de Ledeboeriaanse gemeente te Giessendam wordt als bijzonderheid verteld dat hij een abonnement op de Nieuwe Rotterdamsche Courant had.

'God heeft wonderen verricht'

'Geliefde toehoorders! Onze Regeering nam 't initiatief tot het houden van een nationalen bededag. Zij schreef ons den 18en October, juist ééne maand voor den roemrijken dag, waarop Oranje en Nederland zich één gevoelen zouden, meer dan ooit: De nood der tijden, die zich ook in ons land zoozeer doet gevoelen, dringt in het bijzonder tot verootmoediging en tot het inroepen van Gods hulp. Daarvan is de Regeering ten volle overtuigd'.

Met deze woorden begon ds. G.H. Kersten in het kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Yerseke zijn preek.

De regering had gevraagd een bededag te houden, maar, zo zei ds. Kersten: 'Onze bededag is in een *dankdag* omgezet. God heeft wonderen verricht'.

De regering had op 18 oktober 1918 in verband met de nog steeds voortdurende wereldoorlog het verzoek aan de kerken gedaan om op 25 november een bededag te houden, maar op 11 november kwam er een einde aan de oorlog. Dat betekende niet dat het in

ons land rustig werd: van 9 november tot 14 november woedde er onder leiding van Troelstra een socialistische revolutie. Doel was het Oranjehuis omver te werpen en van Nederland een republiek te maken. Zijn pogingen liepen op niets uit en op 18 november waren vele duizenden mensen op het Malieveld in 's-Gravenhage bijeen om hun afhankelijkheid te betuigen aan koningin Wilhelmina en haar dochter prinses Juliana. In Yerseke zal zeker ook sprake geweest zijn van *afhankelijkheid* aan het Koninklijk Huis. Maar in het psalmvers dat bij de aanvang van de dienst gezongen was vooral sprake van *afhankelijkheid*.

*Gij volkeren, wilt u begeven
Om God te prijzen bovenal;
Dat Zijn Naam zeer hoog zij verheven
Van allen in dit aardse dal.
Hij is 't, Die ons bewaart ons leven,
Die voor ons zorgt tot ons behoed,
Opdat wij niet vallen noch beven,
Ja dat niet slibb're onze voet.*

Psalm 66:4 (Datheen)

Vlaardingen,

A. Bel

Even maar...

Een gebed om een gebed

Van de Middelaar lezen we vaak dát Hij tijdens Zijn leven op aarde bad. Niet zo vaak wát Hij bad. Eén van de uitzonderingen hierop vinden we in wat wij wel noemen 'het hogepriesterlijke gebed' in Johannes 17. Hij zocht voortdurend de eenzaamheid om de gemeenschap met Zijn Vader te zoeken. In de afzondering ademde Hij als het ware op. In de dampkring van de zonde kon Hij niet zonder het gebed. Hoe is dat bij u? Zou het bij degenen die wezenlijk bij Hem horen anders zijn? Zouden die zonder deze voortdurende afzondering kunnen? Eenzaam en stil, in gebed, alleen met God Die alles weet en alles ziet.

In Lukas 11:1 lezen we dat de Christus in gebed is, terwijl Hij omringd wordt door Zijn discipelen. Bekeerde mensen die straks moeten dienen in Gods kerk. Levend-

gemaakte mensen die geroepen zijn tot het ambt. Zij zien en horen hun Meester bidden. Dat maakt op hen diepe indruk. Ze voelen dat dit echt bidden is. Dat Hij werkelijk bidden kan. Vergeleken daarmee verbleekt hun eigen bidden tot niets dan vormdienst. Wanneer je Jezus hebt horen bidden, ga je walgen van je eigen gebed. Nee, dan ga je het niet nalaten, in tegendeel. Dan ga je bidden om een gebed. Dan verliest ons gebed de farizeese verdienstelijkheid, waarvan het helaas zo vol kan zijn. Daarom horen we hier de discipelen ook vragen om een gebed: 'Heere, leer ons bidden...' Met deze paar woorden zeggen ze zoveel: 'Zegt U het ons voor, woord voor woord. Leert U hoe we naderen en aanspreken moeten, wat we als eerste moeten vragen, wat de volgorde is en waarop we ons gronden moeten, hoe we eindi-

gen moeten. Want wij weten niet te bidden zoals het behoort. Zegt U het als de hoogste Profeet en Leraar ons voor. Maar bidt U ons ook voor, bidt als enige Voorbidder en Hogepriester voor ons'. Zullen we zo maar biddag gaan houden, te beginnen met deze woorden: 'Heere, leert U ons bidden'. Want zelfs kinderen en knechten van God moeten een gebed krijgen. Door de Geest van Immanuël zuchten en bidden leren. Op Zijn gebedsschool de woorden leren en de volgorde en de grond en de vrijmoedigheid en de zaken in hun hart. Eigenlijk álles! Weet u wat deze Hartenkenner nooit zegt: 'Ben je nu nog niet verder gevorderd? Weet je het nu nog niet? Kun je nu nog niet beter bidden?' Dat zegt Hij nooit, tegen niemand. Op de biddag niet, en daarbuiten ook niet.

v.a.

Het ski-ongeluk wat Prins Friso overkwam en de zeer ernstige gevolgen daarvan hebben ons allen aangegrepen. Of hij ooit uit de coma zal ontwaken en wat dan de vooruitzichten zijn is onbekend. Er is veel meegeleefd met de Koninklijke familie. In de kerkdiensten is er gebeden voor Koningin Beatrix, voor Mabel, de vrouw van Prins Friso en voor hun kinderen. Onze Koningin heeft de laatste jaren veel moeten meemaken. Ook dit gebeuren met haar zoon zal zijn sporen zeker nalaten. Zowel bij vreugdevolle als bij droevige gebeurtenissen willen ook onze gemeenten een blijk van meeleven tonen met ons Koninklijk Huis. Zo is ook naar aanleiding van dit ingrijpende gebeuren door het Deputaatschap Kerk en Overheid een brief gestuurd naar Hare Majesteit. We laten de inhoud van de brief hieronder volgen.

Aan Hare Majesteit koningin Beatrix
en de Koninklijke familie
Paleis Noordeinde
Noordeinde 68
2514 GL DEN HAAG

Zwijndrecht, 27 februari 2012

Majesteit,

Met ontsteltenis hebben wij kennis genomen van de ernstige toestand van uw zoon Prins Friso. Via deze weg betuigen wij u en uw familie ons hartelijk meeleven. Wij hopen en bidden dat uw zoon mag herstellen. Tevens gaat ons meeleven uit naar Prinses Mabel en de kinderen.

Wij bidden u allen de kracht en de nabijheid van de Heere toe in deze moeilijke omstandigheden en bij alle ingrijpende beslissingen die nog zullen volgen.

Wij kunnen onze diepste wens niet beter verwoorden dan met de bede uit het Wilhelmus, zoals U die uitsprak bij de aanvaarding van uw hoge ambt:

*Mijn schild ende betrouwen
zijt Gij, o God mijn Heer,
op U zo wil ik bouwen,
Verlaat mij nimmermeer.*

In onze kerken bidden we van zondag tot zondag voor onze overheid en ons vorstenhuis. In het bijzonder in deze omstandigheden zullen wij het welzijn van u en uw familie aan de Heere voorleggen.

Vooraf ook in de huidige situatie wensen we u van harte bij de uitoefening van uw hoge ambt Zijn zegen en wijsheid toe.

Met gevoelens van hoogachting,

namens het deputaatschap Kerk en Overheid
van de Gereformeerde Gemeenten

Ds. W. Silfhout
(voorzitter)

Drs. J.N. van de Poel
(secretaris)

Gebed en uitkomst

'Er is hier grote intolerantie ten opzichte van christenen', zei de directeur van een christelijke privéschool in Engeland een jaar geleden, toen ze een groep directieleden van Nederlandse reformatorische scholen ontving. In datzelfde Engeland, waar de secularisatie op aangrijpende wijze heeft toegeslagen, vulden de kerken zich zeventig jaar geleden als de koning opriep tot een nationale biddag vanwege het gevaar dat het land bedreigde.

In kerkelijke bladen in Engeland is erop gewezen dat deze nationale biddagen in de geschiedschrijving van de Tweede Wereldoorlog weinig aandacht hebben gekregen. Er kwam soms wonderlijke uitkomst, zoals hier en daar in Engeland n g wordt verteld.

In mei 1940 leek de hulp van de Britten aan hun bondgenoten op het continent catastrofaal af te lopen. Onstuitbaar rukten de Duitse troepen op. Ze liepen Nederland, België, Luxemburg en een deel van Frankrijk onder de voet.

De verdedigers raakten steeds meer in het nauw. Ruim 338.000 geallieerde soldaten zaten op het strand bij Duinkerken als ratten in de val. Premier Churchill beval dat met alle beschikbare vaartuigen een poging gedaan moest worden om de troepen uit hun benarde positie te bevrijden.

In Engeland kwamen drommen mensen in de kerkgebouwen bijeen nadat koning George VI op 23 mei had opgeroepen tot het houden van een biddag. Wat er toen gebeurde, is wel het wonder van Duinkerken genoemd. Hitler beval de opmars te staken, tot verbazing en ongenoegen van zijn generaals. De Duitse tanks hielden halt op zo'n 25 kilometer afstand van het Britse bruggenhoofd. De luchtmacht moest het karwei afmaken.

Terwijl op 26 mei de eerste soldaten in Duinkerken aan boord gingen, waren in Londen de koning en de koningin, premier Churchill en ook de Nederlandse koningin Wilhelmina aanwezig bij een bidstond in Westminster

Abbey. Tegelijkertijd werd ook in duizenden andere kerken gebeden om redding voor de troepen aan de overzijde van het Kanaal.

Het was een spannende operatie. De troepen op het strand en de vaartuigen voor de kust waren uiterst kwetsbaar. Een storm hield de vliegtuigen van de Duitse Luftwaffe echter aan de grond. En toen ze uiteindelijk konden opstijgen, werden ze gehinderd door de bewolking. Ondertussen was het water dagenlang zo kalm dat ook kleinere vaartuigen konden oversteken om deel te nemen aan de evacuatie.

Op 4 juni was de reddingsoperatie, waaraan meer dan duizend schepen deelnamen, voltooid. In de kerken werd gedankt. In kerkbladen klonk overigens wel het commentaar dat daarvoor minder mensen naar de kerk kwamen dan toen er om uitkomst werd gebeden.

De in veiligheid gebrachte militairen vormden de basis van het leger dat de volgende jaren werd opgebouwd om het nazi-regime uit de bezette landen te verdrijven.

Slag om Engeland

Van dat laatste was in de eerste maanden na de verovering van West-Europa nog niets te bespeuren. Onophoudelijk vlogen Duitse vliegtuigen de Noordzee over om vliegvelden in Engeland aan te vallen en de luchtvloot van de RAF te vernietigen. Toen deze Slag om Engeland op haar hoogtepunt was, riep de Britse vorst zondag 11 augustus 1940 uit tot een dag van gebed. Hij vroeg met name de jongeren uit zijn volk te bidden voor hun leeftijdgenoten bij de luchtmacht. Die zondag waren de sportvelden leeg en stroomden de kerken vol. In de week die volgde, schoten Britse vliegtuigen 180 Duitse bommenwerpers neer.

Hitler hield vol: Engeland moest op de knieën gedwongen worden. En dat werd het, maar anders dan hij bedoelde. Toen de situatie voor de Engelsen op 6 september zo kritiek was dat hij verloren leek, riep koning George zijn volk opnieuw naar de bedehuizen. De kerken puilden uit tijdens de natio-

Het gebed blijft het krachtigste wapen. Na onverwachte uitkomst past alleen verootmoediging.

nale biddag op zondag 8 september. Inmiddels had Hitler plotseling bevel gegeven de aanval te verleggen van de vliegvelden naar de stad Londen. Dat was een strategische misser: de Britse luchtvloot kreeg daardoor de gelegenheid zich te herstellen. Die week werden 185 Duitse vliegtuigen neergeschoten. De Duitse luchtminister Göring gaf de aanval op en de invasie van Engeland werd voor onbepaalde tijd uitgesteld.

Invasie afgeblazen

Een volgende biddag was er op 23 maart 1941, toen Londen opnieuw het doelwit van bombardementen was. De koning wist niet dat juist die datum door Hitler was uitgekozen voor de invasie.

Een storm die gepaard ging met hoge golfslag - een aardbeving is als oorzaak genoemd - teisterde de Duitse vloot. Dat verhinderde de aanval op de Britse kust. Er gebeurde overigens nog meer: in diezelfde week werd in Joegoslavië de pro-Duitse regering afgezet, waarna het land zich alsnog tegen de Duitsers ging verzetten. In de Middellandse Zee verloor Duitslands bondgenoot Italië veel schepen door geallieerde aanvallen. En Ethiopië werd bevrijd van de Italiaanse overheersing. De Ethiopische keizer Haile Selassie had, toen menselijke hulp uitbleef, openlijk verklaard zich in Gods hand over te geven.

Toen de invasie van Engeland letterlijk werd afgeblazen, betekende dat een ommeezwaai in de plannen van de Führer: tegen het advies van zijn generaals in richtte hij voortaan al zijn energie op de opmars naar het oosten. Op de verovering van het grote Rusland beet hij echter de tanden stuk. Dat betekende een keerpunt in de oorlog.

Voordat het zover was, leken de Duitsers alleen maar verder op te rukken. Ook in Afrika. Daar werd het Britse

Achtste Leger door de Duitse troepen van generaal Rommel teruggedreven. De Britse koning George riep 3 september 1942 uit tot dag des gebeds: op die datum was het drie jaar geleden dat de oorlog uitbrak. Kort na deze biddag leed de Italiaanse vloot een nederlaag. In Afrika behaalde de Engelse generaal Montgomery bij El Alamein een overwinning: generaal Rommel was vanwege ziekte in Duitsland, zijn vervanger overleed aan een hartaanval, de Duitsers raakten in verwarring doordat hun inlichtingendienst niet goed functioneerde, en de Duitse voertuigen kampten met een brandstoftekort doordat nieuwe aanvoer niet bijtijds geregeld was. Die samenloop van omstandigheden was geen toeval, beklemtoonden Engelse christenen later. Deze tweede slag om El Alamein vormde een belangrijk keerpunt in de oorlog.

Gebed van de president

Als zesde biddag is 3 september 1943 te noemen, precies vier jaar nadat de oorlog uitbrak. Die biddag werd ook de dag waarop de Britse troepen voet aan wal zetten op het Italiaanse vasteland.

Gebed was er ook toen de weersomstandigheden in het voorjaar van 1944 wekenlang te ongunstig waren om de invasie van Frankrijk te kunnen beginnen. Het weer sloeg om, en op 6 juni landden de troepen op de kust van Normandië. Op de avond van die dag zond de Amerikaanse radio een boodschap van president Roosevelt uit waarin een gebed voor het welslagen van de onderneming was opgenomen. Hij besloot met: 'Uw wil geschiede, almachtige God'.

Ook 3 september 1944 was weer een biddag, vijf jaar na het uitbreken van de oorlog. Het was twee weken voordat operatie Market Garden begon en het zuiden van Nederland werd bevrijd.

Verootmoediging

Mag je een direct verband tussen gebed en uitkomst, tussen het houden van een biddag en het behalen van een overwinning leggen, zoals werd gedaan? Dat vraagt bescheidenheid en voorzichtigheid. Historische verhalen zijn nogal eens geromantiseerd. Anderzijds mag aan opmerkelijke gebeurtenissen ook maar niet achteloos worden voorbijgegaan. Het is ook wel iets van onze tijd om alles maar te relativiseren en het wonder uit historische gebeurtenissen weg te redden. Het gebed blijft het krachtig-

ste wapen. Na onverwachte uitkomst past alleen verootmoediging.

Toen na de bevrijding van Noord-Nederland dankstonden werden gehouden, was in verschillende van onze gemeenten Psalm 126:3 het uitgangspunt: 'De Heere heeft grote dingen bij ons gedaan; dies zijn wij verblijd'. Ds. J. Fraanje koos in meerdere Veluwe gemeenten Psalm 124:6-8 tot tekst:

'De HEERE zij geloofd, Die ons in hun tanden niet heeft overgegeven tot een roof. Onze ziel is ontkomen als een vogel uit den strik der vogelvangers; de strik is gebroken, en wij zijn ontkomen. Onze hulp is in den Naam des HEEREN, Die hemel en aarde maakt heeft'.

Scherpenzeel,

L. Vogelaar

Biddag voor ziekte en gezondheid

'In die dagen werd Hizkia krank tot stervens toe'

Jesaja 38:1a

Naast elkaar liggen ze begraven op de begraafplaats in Rijssen. Mijn opa en zijn broer. In 1953 kreeg de broer van mijn opa tuberculose. Het zou sterven worden. In de benauwdheid riep hij tot de Heere en kreeg hij te geloven nog 15 jaar te mogen leven. Op de grafsteen staat het jaar van zijn overlijden vermeld: 1968.

Op Hizkia's noodgeschrei deed de Heere grote wonderen.

Allebei bekleden ze een eenzame post in Jeruzalem. Op een bijzonder moment ontmoeten ze elkaar. De 39-jarige koning Hizkia is ziek. Voor zijn leven wordt gevreesd. Hij krijgt pastoraal bezoek. De profeet Jesaja mag Gods Woord laten spreken. Maar welk een aangrijpende boodschap klinkt in de koninklijke slaapkamer van het paleis: 'Geef bevel aan uw huis; want gij zult sterven, en niet leven'.

Het zijn maar enkele woorden waarmee de Bijbel de dodelijke ziekte van Hizkia beschrijft. In 2 Koningen 21:7 lezen we over een zweer en in Jesaja 38:21 over een gezwel.

Zweer

Het is dus een ziekte met een uitwendig symptoom die Hizkia zo ziek maakt. Interessant is het grondwoord voor zweer of gezwel: sjechîn. Al eerder komen we dit woord tegen in de Bijbel: bij de zesde plaag in Egypte. We lezen daar over zweren met uitbrekende blaartjes (Ex. 9). Met deze ziekte dreigde de Heere later het opstandige volk Israël (Deut.28). Vermeldenswaard is dat sjechîn in oude

Semitische teksten voorkomt met de betekenis van heet of brandend.

Bij de ziekte van Hizkia mogen we dus denken aan een aandoening met een zeer pijnlijke plek in en onder de huid, die dodelijk kan verlopen. Welke ziekten komen in aanmerking? We kunnen denken aan de pokken. Mogelijk hebben de Egyptenaren hieraan geleden. Omdat we bij Hizkia lezen over één zweer, lijkt deze ziekte bij hem minder waarschijnlijk. Een andere mogelijkheid is de builenpest met vergrote lymfklieren die nogal eens veretteren en openspringen. Aan deze ziekte leden de Filistijnen toen ze de ark weggevoerd hadden naar de tempel van Dagon. Toch krijgen we ook bij de geschiedenis van de Filistijnen de indruk van een andere ziekte. Ook wordt een ander grondwoord gebruikt.

Logischer is bij de ziekte van Hizkia te denken aan een karbonkel. Een karbonkel bevat meerdere steenpuisten bij elkaar, die onderling kunnen vervloeien. Er ontstaat dan een grote, hobbelige, rode, pijnlijke zwelling met pusuitvloed. Dit kan gepaard

gaan met koorts. Als niet adequaat wordt behandeld met antibiotica, eventueel gecombineerd met een chirurgische ingreep, dan bestaat een risico op bloedvergiftiging met een dodelijke afloop.

Een andere mogelijkheid is een geïnfecteerde insectenbeet. Dit kan zeer pijnlijk zijn en leiden tot ernstige ziekte. In onze tijd moet dit worden behandeld met antibiotica. Als we bedenken dat Penicilline, het eerste antibioticum, pas werd ontdekt in 1928, hoeft het ons niet te verwonderen dat Hizkia door een karbonkel of een geïnfecteerde insectenbeet tot stervens toe ziek werd.

Gebed

In grote nood gaat Hizkia tot de HEERE bidden. Hij keert zijn aangezicht naar de wand. De koning wil alleen met de Koning der koningen zijn. In zijn smeekgebed horen we dat verschillende zaken hem neerdrukken. Hoe moet het toch verder als hij sterft? De onder zijn regering begonnen reformatie begint net door te werken. Over zijn volk hangt nog steeds de dreiging van de Assyriërs. En Hizkia heeft nog geen zoon. Dit alles bij elkaar maakt dat hij piept als een zwaluw en kirt als een duif. Maar we horen nóg iets op het ziekbed. Het gaat de koning niet alleen om zijn gezondheid. Zijn nood is ook een bittere zielennoed. Hij kan niet sterven. Dat is de belangrijkste reden van zijn toben. 'O, HEERE! Ik word onderdrukt, wees Gij mijn Borg'.

Al snel moet de profeet Jesaja weer terug naar het paleis. Nú mag hij een heel andere boodschap brengen. 'Zo zegt de HEERE, de God van uw vader David: Ik heb uw gebed gehoord, Ik heb uw tranen gezien; zie, Ik zal vijftien jaren tot uw dagen toedoen'. Een onbevattelijk wonder!

Vijgen

Meestal werkt de Heere middellijk. Ook nu. Op de pijnlijke zweer moet een klomp wilde vijgen gelegd worden. We moeten hierbij denken aan samengeperste gekonfijte vijgen. Welke gedachte zou hierachter zitten? Moeten we het zien als een bijzondere pleister, een kompres? Geven vijgen bepaalde stoffen af die dienen als medicijn? Of is het een symbolische handeling?

Vijgen werden in vroegere tijden wel gebruikt om zweren en etterende wonden te behandelen. Het hoge suikergehalte zou de ziekmakende stoffen uit de wond trekken. In de

huidige tijd behoren vijgen niet tot het assortiment van de arts. Opmerkelijk is wel dat men sinds kort in de reguliere geneeskunde hardnekkige, slecht genezende wonden behandelt met honingextract. De hoge suikerconcentraties en ook andere stoffen leiden tot biochemische processen die ervoor zorgen dat de bacteriën gedood worden. Het is niet geheel ondenkbaar dat een vijgenkoek een soortgelijke werking heeft.

Alleen... een vijgenkoek is een plaatselijke behandeling. In de rest van het lichaam heeft het geen effect. Zodoende komen we toch ook uit bij de symboliek in de handeling. Doet de vijgenklomp dan niet denken aan het water van de Jordaan waarin Naäman zich moest onderdompelen om van de melaatsheid af te komen? Zo

ligt ook bij de genezing van Hizkia de diepste oorzaak niet in de vijgenklomp. Het beperkte middel heeft een buitengewone uitwerking door Gods ingrijpen. Op Hizkia's noodgeschrei deed de Heere grote wonderen.

Het lichaam van de jonge koning werd weer gezond. En dat niet alleen. De Heere heeft zijn ziel liefelijk omhelsd. God heeft al Hizkia's zonden achter Zijn rug geworpen. Wat een weldaden! In verwondering mocht Hizkia beoefenen: 'De levende, de levende, die zal U loven, gelijk ik heden doe.' Wat een wonderlijke dag. Biddag én dankdag!

Capelle aan den IJssel, H.J. Agteresch

(Met dank aan dr. A.C. Knulst, dermatoloog, voor het meelezen)

Biddag voor huwelijk, gezin en onderwijs

Op het terrein van huwelijk, gezin en onderwijs is er veel in beweging. We zouden kunnen denken aan het feit dat de beslotenheid van allerlei verbanden meer en meer wordt doorbroken. Het gezin is behoorlijk opener dan een jaar of tien geleden, toen 'thuis' ongeveer hetzelfde betekende als 'in het gezin'. Wie vandaag de dag thuis aan de koffie zit, kan tegelijkertijd via WhatsApp of Facebook middenin de hele vriendengroep zitten.

Via de computer hebben we de hele wereld in huis, en met onze smartphone dragen we hem in onze binnenzak. Het is waar, je kunt met zo'n apparaatje veel nuttige en goede dingen doen, maar het kan ook helaas tegelijkertijd de poort zijn naar alle mogelijke zonden. Als we bedenken dat hij 24 uur per etmaal binnen handbereik is, en als we belijden dat wij mensen geen neiging hebben naar het goede, maar dat van nature het kwaad ons element is, dan kunnen we weten dat we hier tot het uiterste op onze hoede moeten zijn. Zou het geen list van de duivel zijn om ons een middel in handen te geven dat aan de ene kant de zonde zo onvoor-

Hechten wij nog waarden aan traditionele verbanden als huwelijk, gezin, kerk en school?

stelbaar dichtbij brengt, en daarnaast onze tijd tot in de laatste beschikbare minuut kan opvullen? Of raken we hier meer en meer aan gewend?

Verder kunnen we wijzen op de voortgaande individualisering van de samenleving. De westerse mens van 2012 maakt eigen keuzes, en laat zich daarbij vooral leiden door zijn of haar eigen innerlijk. Hij waardeert traditionele verbanden als huwelijk, gezin, kerk en school zolang ze bijdragen aan de bevrediging van zijn eigen behoeften. Heeft hij er niets meer aan, of vindt hij elders iets dat daar beter bij aansluit, dan verlaat hij ze of wis-

selt ze in. In ieder geval moet datgene wat in deze verbanden als gebruikelijk, wenselijk, belangrijk of verplicht wordt gezien, hem niet hinderen zijn eigen weg te gaan.

Om ons heen zien we waar dit toe leidt: de grote kerken lopen leeg, van alle gesloten huwelijken loopt een derde uit op een echtscheiding. Aan kinderen kan pas gedacht worden als persoonlijke doeleinden in hoge mate zijn behaald. Dat is de wereld waarin we leven, en het is de lucht die we inademen. En wie meent dat deze ontwikkeling onze gemeenten (hemaal) voorbijgaat, vergist zich terdege. Heeft ook onder ons het 'Gods Woord zegt...' niet veel terrein verloren aan het 'ik vind...' ? Zou het niet goed en heilzaam zijn als ieder zijn eigen hart en levenswandel hierop zou onderzoeken?

Om niet meer te noemen, kunnen we denken aan de voortgaande secularisering. Het besef te leven voor het aangezicht van de levende God, de notie van de heilzaamheid van Zijn inzettingen, en de wetenschap dat onze tijd staat in het perspectief van de eeuwigheid zijn bij zeer velen totaal verdwenen. Wat overblijft is het platte perspectief van 'Laat ons eten en drinken, want morgen sterven wij'. Duidelijk komt dit openbaar in steeds sterker wordende aversie tegen Bijbelse opvattingen over bijvoorbeeld homoseksualiteit, de plaats van de vrouw en het geven van onderwijs naar de Schrift. Maar moeten ook wij niet erkennen dat ook uit ons leven zo vaak blijkt dat we 'uit de aarde, aards' zijn? Kan van ons gezegd worden dat wat Paulus zegt in Galaten 6:14: "*Maar het zij verre van mij, dat ik zou roemen, anders dan in het kruis van onzen Heere Jezus Christus; door Welken de wereld mij gekruisigd is, en ik der wereld.*"? En worstelen wij met de nood van zoveel jongeren die, gegrepen door deze geest van wereldlijking, dreigen af te haken, of al schipbreuk hebben geleden? Het gaat toch voor ons állen op een nimmer eindigende eeuwigheid aan?

Laten we met deze vragen niet verontwaardigd om ons heen kijken, maar ermee tot onszelf inkeren, met de boodschap van Joël 2 vers 12-14: 'nu dan ook, spreekt de HEERE: 'bekeert u tot Mij met uw ganse hart en dat met vasten en geweën, en met rouwklage...' Daar zouden we goed mee zijn.

Amersfoort,

A.A. Gorter

Loof en gras

Als de Heere het geeft mogen we weer samenkomen in Gods huis op de jaarlijkse biddag voor gewas en arbeid. Om Hem te vragen of Hij het komende seizoen ook het gewas weer wil laten groeien op het land. In de wetenschap dat Zijn voorzienigheid gaat over 'loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren'.

Akkerbouwer en veehouder, tuinder en fruitteler, boomkwekers en alle anderen die werkzaam zijn in de agrarische sector leven dicht bij de natuur. Opbrengsten en prijzen worden in sterke mate beïnvloed door de weersomstandigheden hier en elders in de wereld. Ziekten bij dieren en planten kunnen soms grote zorgen geven. Wetenschap en techniek hebben geleid tot productiemethoden die het besef van de afhankelijkheid van de God van de hemel en van de aarde in veel gevallen sterk hebben vermindert. Denk maar aan de moderne technieken voor klimaatbeheersing in stallen en kassen, aan genetische manipulatie bij planten en moderne fokkerijtechnieken in de veehouderij enz. Toch geldt het ook in 2012 dat Gods voorzienigheid gaat over loof en gras, over regen en droogte en dat Hij regeert. Beseften we meer onze diepe afhankelijkheid.

Leeft bij ons nog wel het besef dat we ons dagelijks voedsel ontvangen uit de hand van Hem, Die ervoor zorgt dat land- en tuinbouw dat voedsel kunnen voortbrengen? Er is in onze tijd vaak zo'n grote afstand gekomen tussen producent en consument van ons dagelijks voedsel, dat nauwelijks meer bedacht wordt dat zelfs 'de koning van het veld gediend wordt' (Pred. 5:8b). De dichter van Psalm 65 had oog gekregen voor Gods goedheid die Hij betoonde in Zijn zorg voor 'velden bekleed met kudden en voor dalen bedekt met koren' (Ps. 65:14).

Geve de Heere op en na de biddag het gebed om Zijn onmisbare zegen over het werk dat ook het komende seizoen weer door onze boeren en

Leeft bij ons nog wel het besef dat we ons dagelijks voedsel ontvangen uit de hand van Hem.

tuinders mag plaatsvinden. Als onwaardigen in onszelf en in het besef dat Hij het is die ook op de akker en in stal en kas, alles als met Zijn hand ook het komende seizoen onderhoudt en regeert.

Misschien zullen er ook het komende seizoen zorgen zijn vanwege de weersomstandigheden, ziekten onder het vee, lage prijzen en opbrengsten of anderszins. Dat we dan door Gods genade het geloof mochten beoefenen van de onderwijzer in zondag 10 dat 'loof en gras, regen en droogte, vruchtbare en onvruchtbare jaren' ons 'niet bij geval maar van Zijn Vaderlijke hand ons toekomen'.

Wat is het een onuitsprekelijk groot voorrecht om met Gods ware volk het te mogen beoefenen om in tegenspoed geduldig en in voorspoed dankbaar te zijn en een goed toevoorzicht te mogen hebben op de getrouwe God en zorgende Vader. In de dagen van Elia was er zulk een droogte dat het land doorreisde moest worden in de hoop nog enig gras voor de dieren te vinden die anders afgeslacht moesten worden. Het werd voor Elia een ware biddag en 'de hemel gaf regen en de aarde bracht haar vrucht voort' (Jac. 5:18). De God van Elia is nog Dezelfde in Zijn regering en zorg. Dat we het dan ook van Hem zouden verwachten op de biddag van 2012.

Veen,

A. Waaijenberg

Biddag voor overheid en samenleving

Het is duidelijk dat veel Nederlanders géén christelijke overheid meer wensen.

Gaat het goed met ons land? Een recente peiling naar politieke voorkeur geeft antwoord. De christelijke partijen halen samen niet eens 25 van de 150 kamerzetels! Het is duidelijk dat veel Nederlanders géén christelijke overheid meer wensen. De zegenrijke kaders die Gods Woord en wet bieden, worden verlaten. Wat is het gevolg?

Verkilling, verharding, normvervaging en fundamentele leegte. We zien het om ons heen. De uitleving is in zekere zin beschaafd. Gelukkig zijn er ook positieve dingen in onze samenleving. Maar ten diepste is er verzet en weerstand tegen God en Zijn heilzame geboden.

Zien we dat ook niet in heel het wereldgebeuren? Niet het Woord is richtsnoer, maar de mens die zichzelf als norm en maatstaf neemt. Kortgeleden was de zogenoemde 'levenseindekliniek' in het nieuws. Deze kliniek biedt hulp bij zelfdoding. Een verontrostende ontwikkeling. En het hantieren van een Bijbelse visie op (homo) seksualiteit? Het bezorgt ons keer op keer heftige en onverdraagzame reacties. De tolerantie van de moderne mens is niet groot. Blijft er nog ruimte in onze maatschappij voor Gods Woord, Zijn wet, Zijn kerk?

Over dit kabinet mogen we in zekere zin niet klagen. Regeren naar de norm van Gods Woord is echter onbespreekbaar. Dit is veelal ook de praktijk bij provinciale en gemeentelijke overheden. Veel wet- en regelgeving kan de toets van de Tien Geboden niet doorstaan. De overheid is Gods dienaar. De overheid behoort het kwade te bestrijden! God zal ook van onze overheid eenmaal eisen, hoe er geregeerd is.

Het moet ons ter harte gaan dat velen in ons land en daarbuiten zich bevinden op dwaalwegen. Doodlopende wegen. De profeet Jeremia maakte een donkere tijd mee. De tijd van de godvrezende Hizkia was voorbij. Als hij de verdorvenheid ziet, roept hij: 'Och, dat mijn hoofd water ware...' Om te wenen! Is er ook bij ons de die-

pe smart over het verlaten van Gods geboden? Jeremia mocht belijden: 'Wij hebben tegen de HEERE, onze God, gezondigd, wij en onze vaderen ...; en wij zijn der stem des HEEREN onzes Gods niet gehoorzaam geweest'. Psalm 106 zingt: 'Wij hebben God op 't hoogst misdaan'.

Ons past verootmoediging. Beschaamd moet de hand in eigen boezem. Zijn wij getrouwe getuigen geweest tégen de zonde en tégen de ongerechtigheid? Zijn *wij* een zoutend zout geweest in onze samenleving? Niet alleen anderen staan schuldig, maar ook *wij*. Biddag bepaalt ons bij onze eigen schuld en de schuld als land en volk ten opzichte van de Heere.

Er is alle reden om te zuchten voor overheid, vorstenhuis, samenleving

en wereldgebeuren. Wereldwijd zijn de noden groot, ook economisch. Laten we smeken om de doorwerking van Gods heilzame geboden. Want wie wandelt naar Zijn geboden, mag zegen verwachten. God Zelf verlangt het gebed. In het bijzonder van Zijn volk. Zijn eer is ermee gemoeid. Ziende op de omstandigheden lijkt alles tegen. De Heere regeert! Hij kan harten neigen, zelfs van koningen en overheden. Hij geve te ervaren: 'Schoon zwaar getergd, lankmoedig en weldadig; De HEER' is groot van goedertierenheid.'

Aagtekerke,

A.J. van der Maas

Zorgen in de wereld van de bouw

De tekst uit Psalm 127:1 is ons allen bekend: 'Zo de HEERE het huis niet bouwt, tevergeefs arbeiden deszelfs bouwlieden daaraan'. In tijden van crisis zal deze tekst door bouwers anders gelezen worden dan in een tijd van vooruitgang en groei. Toch komt deze tekst wel heel direct naar ons toe, nu het in de bouw wereld niet goed gaat.

Iedereen die het nieuws volgt kan kennis nemen van de moeilijke economische omstandigheden waarin de bouw zich bevindt. Deze zorgen willen we met u delen.

Werken is een opdracht, die geworteld is in de schepping, dus al vóór de val. Op een wonderlijke manier heeft God Adam opdracht gegeven om te bouwen en te bewaren. Wat zal dat

De overheid behoort het kwade te bestrijden! God zal ook van onze overheid eenmaal eisen, hoe er geregeerd is.

eerste werk in een volmaakte harmonie hebben plaats gehad. Na de zondeval is toch een gedeelte van het positieve van werken onder de mensen gebleven. Dat geldt ook voor de bouw waar met de gave van vakmanschap

gewerkt mag worden. Het is een Goddelijk beroep als je mag zeggen timmerman of metselaar te zijn en dagelijks op de bouwplaats mag werken.

Maar daar komt wat bij. Alles staat nu ook onder de invloed van die enkele woorden uit Genesis 3 'Ook zal het u doornen en distelen voortbrengen'. Wie moet daar niet eens aan denken als de samenwerking van mensen in een projectteam slecht loopt. Het lijkt of soms zomaar de onredelijkheid toeslaat in een bouwvergadering. Maar zeker op dit moment als de bouw stagneert, mogen deze woorden onze aandacht wel trekken.

Als we het geheel bezien dan kunnen we vaststellen dat het niet goed gaat in de bouw. Als gevolg van de economische crisis is het consumentenvertrouwen diep weggezakt. Daardoor is de verkoop van nieuwbouwwoningen sterk gedaald. Daarnaast is er van alles aan de hand bij de woningbouwcorporaties. Zonder volledig te willen zijn, stellen we ook maar vast dat we op het gebied van kantoren niet zo veel meer behoeven nieuw te bouwen. Een zorg die we met u en de velen onder ons die in de bouw werken willen delen.

Veel gezinnen zijn voor hun inkomen afhankelijk van de bouw of van een aan de bouw verwant bedrijf. Sommigen hebben in het verleden de stap gezet om ZZP-er te worden. Dan ineens staan we in een andere tijd. Een tijd waarin bedrijven nadenken en het niet meer logisch lijkt om uit te gaan van groei. Sommige bouwbedrijven zijn aan het saneren, krimpen in en ontslaan personeel. Andere bedrijven hebben voldoende werk en kunnen een brug slaan de toekomst in. Anderen stellen hun hoop op nieuwe uitvoeringstechnieken waardoor de bouw slimmer zal gaan werken. Maar niemand kan in de onzekere toekomst kijken. Niemand, met al ons kennen en kunnen niet.

Onze opdracht zal blijven om met positieve inzet onze bedrijven door deze moeilijke tijd heen te loodsen. Maar dit is niet het enige en zeker staat deze inzet niet op de eerste plaats. Heeft de Heere Jezus Zijn kerk niet leren bidden: "Geef ons heden ons dagelijks brood"? Geeft het woord 'dagelijks' niet iets weer van een moeilijke situatie. Elke dag genoeg aan zijn eigen kwaad, onzekerheid en zorg. Juist dát zijn de omstandigheden waar we ons

nu in bevinden. Wij die altijd maar proberen om een jaar of op zijn minst kwartalen vooruit te kijken. Plannen en redeneren, dat kunnen we wel.

Het is een tijd waarin directeuren van bouwbedrijven het woord "afhankelijkheid" weer moeten leren spellen en die les is niet eenvoudig. Waren we dat wat afgeleerd? Soms vraag ik me af of er nog anderen zijn in het bedrijf die deze zorgen in het gebed voor de Heere neer mogen leggen. Elke dag weer! Aan de andere kant is dit misschien een tijd waarin we mogen laten zien hoe we als christen in de samenleving mogen staan. Vaak is dat een worsteling om hier enige invulling aan te geven. Is het misschien nu het moment om te belijden dat

er een voorzienigheid van God is die over alle dingen gaat. Ook over onze economie die zo ingewikkeld is geworden en waar wij als bouwbedrijven maar een zo klein onderdeel van zijn. Psalm 127: 1 moge ons (bedrijfs) leven stempelen.

Eens stond koning Asa in geheel andere, maar wel moeilijke omstandigheden. Hij sprak de bekende woorden beschreven in 2 Kronieken 14:11: 'En Asa riep tot den HEERE'. Het zou een rijke uitkomst zijn als dat het directe gevolg zou mogen zijn van deze ingewikkelde crisis die over de bouw wereld gaat.

Middelburg,

G. van Kralingen

Over schaarste, eetlust en brood

'En het Woord des HEEREN was dierbaar in die dagen' (1 Sam. 3:1). Dierbaar, dat wil zegen: schaars. Zelden nog spreekt de HEERE door gezichten, door openbaringen aan mannen Gods. Wellicht zegt u: Nu, dan wordt het tijd om meer studenten naar een profetenschool te sturen! Maar, als het Woord van de HEERE zelden komt, betekent dat dat het Woord inderdaad schaars is.

Als er geen Woord van de HEERE komt, dan is er geen Woord van de HEERE, al zijn er tien profetenscholen, al zijn er honderd studenten. Mensen kunnen daarin niet ingrijpen, daarin niet sturen, mensen zelf kunnen dat Woord niet voortbrengen. We moeten verder vragen: *Waarom* was het Woord van de HEERE zo schaars? *Waarom* hield God Zich zo stil? Waarschijnlijk omdat Israël lag onder de toorn van God vanwege de zonden van de priesters Hofni en Pinehas en het dienen van vreemde goden. De afwezigheid van de HEERE was een teken van Zijn toorn. Zoals ook in de tijd van Amos vanwege de zonde het oordeel dreigde: honger, niet naar brood, maar naar het Woord des Heeren (Amos 8:11-12). Het doet

Het spreken van de HEERE in de prediking alléén brengt de kerk tot leven.

denken aan de klacht van de dichter: er is geen profeet meer (Ps. 74:9). Het is aardedonker. Die duisternis dreef Saul tot wanhoop: Hij vroeg de HEERE, maar de HEERE antwoordde hem niet (1 Sam. 28:6).

Het is een teken van Gods genade als het gepredikte Woord van God haar vrije loop heeft. Toen het licht van de Reformatie opging, werd er zes keer per week gepreekt. De HEERE sprak. Het gepredikte Woord, daar gaat het om in de kerk en in het zendingswerk. Waar dat ontbreekt, daar ontbreekt alles. Soms lijkt het alsof we het leven in de kerk kunnen afmeten aan haar activiteiten: verenigingen, sociale

activiteiten. Vooral die laatste zijn er hier op Papua, trouwens ook in Nederland, genoeg. Elkaar ontmoeten, dat doe je in de kerk. Maar de kerk is in de eerste plaats de plaats waar de HEERE mensen wil ontmoeten!

Armoede in de prediking, dat is op meerdere plaatsen de zorg van de kerk hier. Zeker, er zijn eenvoudige predikanten en evangelisten, die het Woord brengen. En God spreekt door het Woord! Maar bij andere gelegenheden vraag je je af: Staat God, staat het Woord nog wel echt in het hart van het kerkelijke leven? Het kerkelijke leven dreigt, zeker in de stad, steeds meer te verworden tot sociale ontmoeting, kerkelijke activiteiten raken vermengd met het zoeken naar geld, invloed en politieke macht. Een profetenschool is niet de oplossing voor dat probleem. Het spreken van de HEERE in de prediking(!) alléén brengt de kerk tot leven.

Het kan zijn dat het Woord wèl centraal staat in het kerkelijke leven. Toch is ook dat geen garantie voor geestelijk leven. Het Woord kan ook schaars tot ons doordringen omdat we geen oren hebben om te horen (Mark. 4:9-12). Het Woord is een genadegift van God, maar het vermogen om te horen, om werkelijk te verstaan, om ter harte te nemen, is óók een genadegift van God. We kunnen het Woord hebben, maar doof zijn. Honger, niet vanwege een gebrek aan brood, maar vanwege een gebrek aan eetlust.

Maar, midden in die geestelijke duisternis aan het begin van het eerste Samuëlboek is daar plotseling toch het spreken van de HEERE. Daar is de kleine Samuël, een teken van Gods trouw. Daar is plotseling een man Gods (1 Sam. 2:27), en daar is de belofte dat de HEERE door zal gaan met Zijn werk. De Heere zal Zadok, een getrouwe priester, verwekken (1 Sam 2:35).

De HEERE gaat door met Zijn werk, met Zijn Kerk. Maar dat is geen reden tot stille gerustheid. De kandelaar die eens werd neergezet, kan ook weer verplaatst worden (Openb. 2:5). In de geestelijke donkerheid van honger en van gebrek aan eetlust past ons allen, in Nederland en op Papua, wel de bede van Jesaja: 'Och, dat Gij de hemelen scheurdet, dat Gij nederkwaamt, dat de bergen van Uw aangezicht vervloten' (d.w.z. smelten, Jes. 64:1).

Dan drijft het gebrek aan het brood van het Woord, dan drijft onze gebrekkige eetlust ons niet zoals bij Saul van de HEERE weg, maar juist naar de HEERE toe. Tot een nederige aanbidding van Zijn heilige wil, opdat Hij het Woord zou zenden tot wie Hij wil en wanneer Hij wil (DL I, 3). En tegelijkertijd tot de roep uit een verbroken en rechteloos hart: Zend Uw licht en waarheid, dat die (ook) mij leiden (Psalm 43:3).

Wamema (Papua), ds. J. IJsselstein

ook een zaak van gebed: waar wil de Heere dat wij zullen gaan? In de jaren '90 kon zendingswerk worden gestart in Guinee, Albanië en Ecuador. Sinds 2000 zijn er ook werkers in Oost-Azië. En steeds is het de opdracht: 'Onderwijst al de volken...'. Het woord 'onderwijst' in Mattheüs 28:19 ziet op een manier van onderwijzen, waarbij er ook volgelingen komen. Het uitzien van de zendeling is dat zondaren in het hart worden gegrepen. Dat God de uitwendige roepstem van het Woord door Zijn Geest brengt in het hart. Deze verborgen werking komt openbaar in vruchten van geloof en bekering. Dan gaan mensen buigen voor het Woord. Dan getuigt hun leven van hoogachting voor God en honger naar Christus' gerechtigheid. Het blijkt in een hartelijke breuk met de zonde en een levenswandel naar Gods Woord.

'Dezelve dopende...'

In de loop der jaren zijner in Nederland vele zondingsavonden gehouden. Zondingswerkers vertelden dan over hun werk. Soms lieten ze er ook iets van zien en horen. Het maakte indruk als tijdens deze bijeenkomsten iets werd gehoord van de ritelingen van Gods genadewerking. Er werd soms iets gevoeld van de strijd die eraan verbonden is om naar Gods Woord te horen en het te gehoorzamen.

En te midden van dat alles mocht het Evangelie worden verkondigd. Dat er nu voor verloren zondaren verzoening te verkrijgen is met God door het geloof in de Heere Jezus Christus. Is het niet juist deze boodschap waarvan de Heilige Geest Zich bedient? Zo worden harten verbroken en mensen ingewonnen hun leven te besteden in de dienst des Heeren.

Van die genade is de Heilige Doop een teken en zegel. In 1969 werd in Papua de eerste doopdienst gehouden. De eerste doopdienst in Nigeria was in 1978. Ook toen in Albanië (2000) en Guinee (2001) voor het eerst dit

Ds. C.G. Vreugdenhil op de bijbelschool.

2

Vijftig jaar zending

'Onderwijst al de volken...'

Het is de Heere Die arbeiders uitstoot in de oogst. Wij mogen er bij stilstaan dat 50 jaar geleden de eerste zendingen vanuit de Gereformeerde Gemeenten werden uitgezonden. En aan die uitzending is de Goddelijke opdracht verbonden: 'Onderwijst al de volken...'

Een zendeling komt niet met zichzelf. Hij komt met Gods Woord. Op hem rust de last om de boodschap te vertolken dat God de Eeuwige is en onze Schepper, dat God rechtvaardig is en heilig. Ook dat wij goed door Hem zijn

geschapen. Maar dat wij in zonde zijn gevallen en daardoor voor God niet kunnen bestaan. Dat er een genadewonder in ons leven moet gebeuren. Een zendeling verkondigt de genade van Christus en de toepassing van de Heilige Geest.

'Onderwijst al de volken...' De Heere gaf dat in 1962 de eerste zendingen naar Papua gingen. Een jaar later begon het zendingswerk in Nigeria en in 1973 volgde Zuid-Afrika. Het is nu snel opgeschreven. Maar wat ging er toen een voorbereiding aan vooraf. Het was voor de zendingsdeputaten

sacrament mocht worden bediend, werd daarover in "Paulus" bericht. In Nederland was er verwondering dat het door Gods goedheid zover mocht komen. De HEERE vervult Zijn eigen Woord: 'Ik zal Rahab en Babel vermelden, onder degenen, die Mij kennen; ziet, de Filistijn, en de Tyriër, met den Moor, deze is aldaar geboren' (Ps. 87:4).

'Lerende hen onderhouden...'

Hieraan is verbonden dat er voortdurend toerusting plaatsvindt. 'Lerende hen onderhouden...' Dit was een belangrijk aandachtspunt bij de uitzending van ds. C.G. Vreugdenhil in 1974. Hij startte in Landikma een bijbelschool. Veel zorg heeft hij besteed aan de vorming van jonge mannen, zodat zij later de kerk als ambtsdrager zouden kunnen dienen.

Inmiddels zijn op Papua en in Nigeria zelfstandige kerken gesticht, die een

eigen predikantenopleiding hebben. Onze Gereformeerde Gemeenten onderhouden met deze kerken een correspondentieband. ZGG is nog altijd betrokken, met name als het over toerusting gaat.

In Albanië en Ecuador bevindt het zendingswerk zich in het stadium van gemeentevorming. Ook daar ligt een belangrijk accent op onderwijs in de leer die naar de godzaligheid is. Het is immers noodzakelijk dat de kerk wordt 'gebouwd op het fundament der apostelen en profeten, waarvan Jezus Christus is de uiterste Hoeksteen' (Ef. 2:20).

Dat is ook het uitzien voor Guinee en Oost-Azië, waar het accent ligt op pionierswerk. Zo wordt voor Guinee gewerkt aan een Bijbelvertaling, zodat ook Mogofin-stam Gods Woord in de eigen taal kan lezen.

Zoetermeer,

ds. G.W.S. Mulder

Ds. Van Campen gaat nog een stap verder. De bijzondere Geestesgaven zijn niet alleen te verkrijgen, maar ook hard nodig in de kerk van vandaag. Volgens hem is de werfkracht van de kerk weg doordat deze gaven veronachtzaamd worden. 'Een chirurg komt ook niet ver zonder zijn instrumenten. Wat hebben we de instrumenten van de Geest hard nodig!' Zelfs de gebedsgenezingen van iemand als Jan Zijlstra lijkt ds. Van Campen bijna kritiekloos te aanvaarden. Hij heeft dus een gebedsbediening, zo concludeert hij.

Ds. Van Campen spreekt als zijn wens uit dat 'bijbelgetrouwe christenen binnen de gereformeerde gezindte' met zijn boek gediend worden. Die wens is ongetwijfeld oprecht, het is te merken dat de predikant verlangt naar een krachtige doorwerking van de Heilige Geest, niet alleen in een stad als Rotterdam, maar ook in de gereformeerde gezindte. Maar toch is het de vraag of zijn –ja helaas moeten we het toch zo zeggen–, nogal vluchtige en weinig diepgravende uiteenzetting van het onderwerp echt verder helpt.

Middelburg,

ds. J.M.D. de Heer

BOEKENNIEUWS

"De gereedschapskist van de Heilige Geest", ds. M.M. van Campen; uitg. Groen, Heerenveen, 2001; ISBN 978 90 889 7012 2; 149 blz.; € 9,90.

In evangelische kringen bestaat vanouds veel belangstelling voor de bijzondere gaven van de Heilige Geest. De laatste tijd is er ook een groeiende belangstelling voor dit onderwerp binnen reformatische kringen. Niet zelden resulteert dit in een overgang naar een pinksterachtige kerk. Vaak gebeurt dit na een gebedsgenezing of onder de indruk van de enthousiaste sfeer in evangelische kringen.

Bij de hervormd-gereformeerde predikant ds. M.M. van Campen groeide ook belangstelling voor de bijzondere Geestesgaven. Als predikant in Rotterdam-Zuid (Maranathakerk) stuitte hij eens op een situatie van bezetenheid. In zijn pastorale praktijk in de grote stad komt hij veel meer tegen, zoals occultisme en andere krachten van de vorst der duisternis. Het bracht hem tot het lezen van boeken van de pinkstervoorganger Derek Prince en de geschriften van W.J. Ou-

weneel. Die boeken zetten een stempel op zijn denken, zo blijkt uit zijn boek "De gereedschapskist van de Heilige Geest." Het boek gaat terug op een preken-serie van de Rotterdamse PKN-predikant over 1 Korinthe 12. Dat is een hoofdstuk waar niet veel predikanten zich aan zullen wagen.

We willen niet onderschatten dat de predikant in Rotterdam te midden van een strijd der geesten werkt. Er gaat wat om in een grote stad met zoveel culturen! Dat de Heere in zo'n situatie op een bijzondere wijze Zijn macht kan tonen, geloven we van harte. Maar ds. Van Campen gaat een stuk verder. Al vrij snel lezen we zijn uitgangspunt: 'Alle negen Geestesgaven zijn voor elke bediening van belang en staan elke gelovige ter beschikking, wanneer hij of zij ze nodig heeft'. Dit uitgangspunt krijgt helaas niet een stevige fundering in het geheel van Gods Woord. Alles lijkt af te hangen van het woord 'ieder' in 1 Korinthe 12:7. Daarnaast zijn het de statistieken die Van Campen van Oueneel overneemt en die vertellen dat wereldwijd verreweg de meeste mensen door aanraking met wonderen tot geloof komen.

"Naar eer en geweten", ds A. Schreuder; uitg. Den Hertog, Houten; ISBN 978 90 331 2433 4; 153 blz.; € 14,90.

Veel wordt er gesproken en geschreven over de vloedgolf van de moderne en sociale media die onze gezinnen overspoelt. Met allerlei praktische oplossingen wordt geprobeerd een dam hiertegen op te werpen. En dit is ook nodig, want we moeten de wacht betrekken bij onze kinderen. In het huwelijksformulier wordt erop gewezen om onze kinderen op te voeden in de kennis en vreeze des Heeren. En bij de Heilige Doop wordt dit ook beloofd.

In dit verband wordt vaak ook het begrip "gewetensvorming" genoemd. En terecht! Maar weten we dan ook wat er precies mee bedoeld wordt en hoe je hier vorm en inhoud aan geeft?

Onze geliefde Rijssense broeder heeft zich in de achterliggende jaren verdiept in de vraag: wat is ons geweten eigenlijk? Hoe wordt het gevormd en ontwikkeld? Wat zegt de Schrift en onze belijdenis daarvan? Dit onderzoek heeft geresulteerd in het boek "Naar eer en geweten".

In hoofdstuk 1 en 2 geeft hij een bijbelse definitie van wat het geweten is en waar de oorsprong ervan ligt. In hoofdstuk 3 tekent hij hoe in onze gesecculariseerde samenleving het geweten niet meer zozeer bepaald wordt door de norm van Gods Woord, maar dat het veel meer gericht is op het hebben van een "goed gevoel". 'Een gevoelschristendom loopt het grote gevaar om de objectieve norm van Gods Woord en wet in het geweten te verleggen naar het subjectieve gevoel dat men er bij heeft' (blz. 32).

In hoofdstuk 4 en 5 wordt beschreven hoe naar Schrift en belijdenis het geweten in de opvoeding gevormd wordt. De uitleg van de Tien Geboden, zoals verwoord in de Heidelberger Catechismus, is in dezen van onschatbare waarde. Dit gedeelte mondt uit in een onderbouwd, concreet advies van vier categorieën die gehanteerd kunnen worden bij een gezonde gewetensvorming:

1. Gods gebod als absolute norm.
2. Ouderlijk gezag als bepalende norm.
3. Ouderlijk appèl om te gehoorzamen.
4. Ouderlijk appel op eigen verantwoordelijkheid.

Aan de hand van vele voorbeelden uit Gods Woord tekent de auteur vervolgens het beschuldigd geweten, het aanklagend geweten, het reine geweten, enzovoort. Deze hoofdstukken zijn leerzaam, waarschuwend en troostrijk voor Gods volk.

Onze broeder heeft ons als ouders, leerkrachten en ambtsdragers een grote dienst bewezen met het schrijven van dit boek. Het geeft een wezenlijke, schriftuurlijke bezinning op het begrip gewetensvorming. Ik wens het in veler handen en dat het lezen ervan tot zegen mag zijn.

Meliskerke, ds. G.J.N. Moens

**"Een volkomen offerande",
ds. G.H. Kersten;
uitg. Gebr. Koster, Barneveld,
ISBN 978-90-5551-601-8;
58 blz.; € 9,95.**

Twee niet eerder uitgeven preken bevat dit boekje van wijlen ds. G.H. Kersten. Ze zijn gehouden in 1946, twee jaar voor zijn sterven. De ene preek is geschikt voor Goede Vrijdag. Zij gaat over Johannes 19:31-37, niet zoals vermeld Johannes 19:31-43 (vers 43 bestaat niet). De andere preek is voor na Pasen. Zij gaat over de verschijning van Christus aan Thomas (Joh. 20:24-28).

In de eerste preek komt duidelijk de schriftuurlijke boodschap naar voren dat Christus alleen gestorven is voor Zijn Kerk. Ook geeft deze preek onderwijs over de wijze waarop de Heere een belofte vervult in het leven van Zijn Kerk; dat gaat altijd door het onmogelijke heen. Ernstig is zijn toepassing ten aanzien van de onbekeerden. Gods volk spreekt hij aan in de onderscheiden standen van het genadeleven. Vooral in het licht van het Heilig Avondmaal dat zondag bediend zal worden. Toch kan deze preek, al is het dan bij ons op Pasen geen Avondmaal, goed op de Goede Vrijdag worden gelezen. In het geheel is de preek eenvoudig en begrijpelijk, ook voor de jeugd.

De tweede preek over Thomas is ook eenvoudig en inhoudrijk. Aan de orde komt het geloofsleven van Thomas, de zonde van het ongelooft, het noodzakelijk gebruik van de genademiddelen en

de trouw des Heeren in het opzoeken van Zijn discipel Thomas. Onderwijzend is in deze preek het gedeelte over de inhoud van de geloofsbelijdenis van Thomas. Wijst verder op het belang van een afsnijdende preek voor Gods Kerk en spreekt hij ook in deze preek duidelijk de onbekeerden aan. Voornamelijk dat ze om eigen schuld verloren zullen gaan, maar dat het nog genadetijd is om de Heere te zoeken.

Het boekje ziet er netjes en verzorgd uit. Wellicht is voor twee preken de prijs van het boekje wat aan de hoge kant. Maar zoekt u voor de komende Goede Vrijdag of na de Paasdagen nog een preek, dan kan ik dit boekje van harte aanbevelen. Schriftuurlijk-bevindelijk, zoals dit op grond van Gods Woord de prediking in onze gemeenten altijd geweest is.

Scherpenzeel, ds. A. Verschuure

Een stem uit het verleden

Uw zonden zijn u vergeven.
Lukas 7:48

In Zondag 7 wordt gevraagd: 'Wat is een waar geloof?' Het antwoord luidt: 'Een waar geloof is niet alleen een stellig weten of kennis, waardoor ik alles voor waarachtig houd, wat God ons in Zijn Woord geopenbaard heeft, maar ook een vast vertrouwen, hetwelk de Heilige Geest door het Evangelie in mijn hart werkt, dat niet alleen anderen, maar ook mij vergeving der zonden, eeuwige gerechtigheid en zaligheid van God geschonken is, uit louter genade, alleen om der verdienste van Christus wil.'

Ongetwijfeld zijn er ook in het achterliggende jaar hier en daar nog wel uitzierende zielen geweest, die uitgezien hebben naar het jaar der vrijlating.

Zij hebben wel een openbaring van Christus gehad in hun leven, zij hebben wel eens mogen staren op het Lam Gods, Dat de zonden der wereld wegneemt, maar zij gaan nog met een openstaande schuld over de aarde. Het Goddelijk recht is voor hen nog niet voldaan. Er zijn wel zaken gepasseerd, beleefd en ondervonden in hun leven, maar de weldaad van de vergeving der zonden missen ze toch nog. Sommige mensen willen hen gerust stellen door hen te wijzen op verschillende zaken, die wel vruchten van het leven kunnen zijn of zijn, maar zij worden meer en meer bevreesd om met zulke mensen om te gaan, omdat er eigenlijk in de grond van de zaak maar één gegrond en zuiver kenmerk van het waarachtige leven Gods is, namelijk dat zij als een verloren zondaar of zondares hun zaligheid hebben leren zoeken en gevonden hebben in Christus Jezus.

Waar is het hun om te doen? Dat Christus, als de Zoon van God, ook tegen hen persoonlijk zegt: 'Uw zonden zijn u vergeven', gelijk Hij dat gezegd heeft tegen de zondares, die Zijn voeten met tranen natgemaakt en met het haar van haar hoofd afgedroogd heeft.

wijlen ds. W.C. Lamain

■ BEROEPINGSWERK

BEROEPEN

Te Aalburg: ds. G. van Manen te Elspeet;
Te Brakel:

ds. G.M. de Leeuw te Ridderkerk;

Te Hoofddorp:

ds. A. Vermeij te Nieuw-Beijerland;

Te Nieuwerkerk Zld.:

ds. A. Schot te Nunspeet;

Te Veen:

ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord.

BEDANKT

Voor Emmeloord:

ds. D.W. Tuinier te Aagtekerke;

Voor Groningen en Scheveningen:

ds. B. Labee te Tricht-Geldermalsen;

Voor Woerden: ds. P. van Ruitenbrug

te Chilliwack (Canada);

Voor Zwolle:

ds. A. Vermeij te Nieuw-Beijerland.

■ HERDENKINGSBOEK GEREFORMEERDE GEMEENTE TERNEUZEN

Ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van onze gemeente is door de kerkenraad een herdenkingsboek uitgegeven. Het wel en wee van onze gemeente is hierin beschreven. Ook zijn enkele tientallen foto's toegevoegd. Van alle predikanten die onze gemeente gediend hebben, n.l. ds. J.C. van Ravenswaay, ds. A.J. Gunst, ds. L. Huisman en ds. C. Harinck zijn twee preken in het boek opgenomen. Ook van ds. A. Verhagen is een preek toegevoegd, die hij heeft uitgesproken op 21 juni 1953 i.v.m. de bijzondere omstandigheden waarin de gemeenten en ook onze gemeente toen verkeerden. Kortom, het is een mooie uitgave en alleszins waard om gelezen te worden.

Indien u belangstelling voor dit boek hebt, kunt u het verkrijgen door € 26,60 (dit is incl. verpakings- en verzendkosten) op rekening 51.11.71.315 te storten t.n.v.: Kerk Gereformeerde Gemeente Terneuzen, o.v.v.: Herdenkingsboek, en uw naam en adresgegevens. Het boek wordt u dan zo snel mogelijk toegezonden.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met J. van Langevelde, tel. 0115-563240 of e-mail jlvanlangevelde@kpnplanet.nl

Kerkenraad

Geref. Gemeente Terneuzen

■ VERSLAG VERGADERING CLASSIS GOUDA 3 FEBRUARI 2012 ZOETERMEER

Namens de roepende kerk van s'-Gravenzande opent ds. J. van Rijswijk de vergadering. Hij laat zingen Psalm 73:13, leest Deut. 32: 1- 18 en gaat voor in gebed.

De tijdelijke voorzitter memoreert vervolgens de volgende zaken:

Berkenwoude:

Ouderling I.A. Kole heeft m.i.v. 16 januari 2012 na 39 jaar afscheid genomen als ambtsdrager van die gemeente.

Gouda:

Ouderling J.J. Grandia herdacht op 2 november 2011 zijn 12 1/2 jarig jubileum als ouderling.

Ouderling M.J.W. Hoek herdacht op 2 november 2011 zijn 12 1/2 jarig ambtsjubileum (hij was eerst diaken en inmiddels bijna 6 jaar ouderling)

Moerkapelle:

Op 5 oktober 2011 was het 25 jaar geleden (5 oktober 1986) dat broeder M. Paul werd bevestigd in het ambt van diaken. Op 3 januari 1988 werd hij bevestigd als ouderling en hij mag als zodanig de gemeente tot nu toe dienen.

De tijdelijke voorzitter spreekt een meditatie uit n.a.v. Deut. 32:4a: "Hij is de Rotssteen, Wiens werk volkomen is".

Het moderamen wordt als volgt samengesteld: preses: ds. G. Clements, assessoren: ds. J. van Rijswijk en ds. G.W.S. Mulder, quaestor: oud. G.M. van Winkelen en scriba: oud. J. Bloemendaal.

Oud. Van Winkelen deelt mee dat oud. J. van de Lee bereid is de plaats van oud. Van Moolenbroek in te nemen in de commissie aangepaste catechisatie.

Ingekomen is een brief d.d. december 2011 van de Raad van Advies van de SVRO voor een voordracht aan de Particuliere Synode Noord West. De vergadering volgt het voorstel van het moderamen om oud. Th. Vos te Bergambacht als primus en diaken L.W. Both als primus voor te dragen. De voorzitter deelt mee dat in de eerste helft van dit jaar de kerkvisitaties worden gehouden.

Moerkapelle heeft zich in de vorige classisvergadering bereid verklaard om de vraag van de Particuliere Synode Noord-West hoe om te gaan met een vergadering van de Particuliere Synode als er geen bijzondere punten zijn op de classis in te brengen. De kerkenraad heeft deze vraag

uitgewerkt in een brief.

Hierin worden twee mogelijkheden aangegeven:

Mogelijkheid 1. Overslaan en

Mogelijkheid 2. Anders inrichten.

In de bespreking over deze brief wordt duidelijk dat de mogelijkheid onder 2 genoemd meer instemming van de vergadering heeft, dan mogelijkheid 1. Bij mogelijkheid 2 moeten ook de deputaten artikel 48 en 49 DKO genoemd worden. Ook de argumenten die genoemd worden om een vergadering over te slaan bij mogelijkheid 1 worden niet door een ieder gedeeld. Bij het anders inrichten van de vergadering (mogelijkheid 2) kan ook volstaan worden met het uitspreken van een meditatie, zodat de bidstond achterwege kan worden gelaten.

Mogelijkheid 2. heeft daarom vanuit de vergadering de meeste sympathie, zo concludeert de voorzitter.

Het voorstel van Moerkapelle wordt overgenomen en doorgezonden naar de Particuliere Synode Noord-West, met dien verstande dat mogelijkheid 2 (anders inrichten) als eerste mogelijkheid genoemd zal worden en hieraan wordt toegevoegd de betrokkenheid van de Dep. art. 48 en 49 DKO. Een ieder stemt hiermee in.

De voorzitter stelt het jaarbericht 2011 van de Commissie van Advies Cedrah aan orde.

Hij wijst met name op de zinsnede in het Jaarbericht waarin de kerkenraden van harte wordt aanbevolen om bij te dragen aan Stichting Vrienden van Cedrah. Hieruit wordt onder meer bijgedragen in de kosten van de pastorale zorg die heel waardevol is.

Ook wijst hij op het belang van de themabijeenkomsten voor ambtsdragers die door Cedrah worden belegd. De laatste keer viel de opkomst wat tegen. De voorzitter van de Commissie van Advies, oud. G.H. Verweij onderstreept deze woorden en deelt mee, dat de volgende bijeenkomst 5 september 2012 in Beth-San gehouden zal worden. Verder wijst hij op het belang van betrokkenheid bij de zorg aan ouderen door de ambtsdragers. Als voorbeeld noemt hij het reanimatiebeleid waar door de leiding van Cedrah met de Commissie van Advies diepgaand over gesproken is. Verschillende afgevaardigden onderstrepen het belang van dit onderwerp.

Opnieuw vraagt oud. G.H. Verweij de vergadering om te bevorderen dat bewoners worden opgenomen uit eigen achterban en ook dat er voldoende personeel uit onze gemeenten de verzorging gaat bieden.

Oud. G.H. Verweij treedt terug uit de Com-

missie van Advies. Voorgesteld wordt om in zijn plaats de secundus oud. H.J. Kooij te Zoetermeer te benoemen. De classis stemt in met deze voordracht.

De voorzitter maakt van de gelegenheid gebruik om oud. G.H. Verweij hartelijk dank te zeggen voor de behartiging gedurende ongeveer veertig jaar van de belangen van de ouderenzorg in Cedrah en haar rechtsvoorgangers.

Als afgevaardigden naar de Particuliere Synode Noord-West, te houden op donderdag 10 mei 2012 te Lisse, worden gekozen: voor de predikanten: ds. G. Clements, ds. A.B. van der Heiden, ds. G.W.S. Mulder en ds. J. van Rijswijk. Voor de ouderlingen worden gekozen: J. Bloemen-

daal, A.G. Bregman, G.H. Verweij en G.M. van Winkelen.

Als roepende kerk wordt Moerkapelle aangewezen.

De volgende vergadering zal plaatsvinden op 6 juli 2012, als een kandidaat het beroep naar een van de classisgemeenten mag aannemen. De volgende reguliere vergadering is 5 oktober 2012 en als daaropvolgende vergaderdatum is vastgelegd 1 februari 2013.

Op verzoek van de preses laat ouderling A.C. de Jong van de roepende kerk zingen Ps. 39 vers 5 en gaat voor in dankgebed. Daarna sluit de preses de vergadering.

J. Bloemendaal, scriba

Leeuwarden

Zangavond, te organiseren door de evangelisatiepost "Achter de Hoven" te Leeuwarden, op **vrijdag 16 maart**, aanvang: 20.00 uur, in de Grote Kerk, aldaar, m.m.v. het mannenkoor Harpe Davids uit Genemuiden en enkele instrumentisten. Meditatie door: evangelist S. de Visser.

Tholen

Datheensamenzangavond op **zaterdag 17 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Grote Kerk te Tholen, Markt 1. Organist Pieter Heykoop. Opening, meditatie en sluiting door: ds. C. van Krimpen. Collecte voor Adullam, Siloah en De Schutse.

■ JAARVERGADERING 'SAMEN ALLEEN' TE BUNSCHOTEN

Op **zaterdag 17 maart**, aanvang: 10.00 uur, houdt Samen Alleen, een vereniging voor jonge weduwen en weduwnaars tot 60 jaar, haar 15e jaarvergadering. Iedereen die tot deze doelgroep behoort, wordt hiervoor van harte uitgenodigd.

Mw. A.C. Polinder van de Stichting De Vluchtheuvel zal 's morgens over het thema 'Rouwverwerking' een lezing houden. 's Middags is er gelegenheid om in groepen hierover verder na te denken.

Een aantal jongeren vanuit de gezinnen van leden van Samen Alleen bereidt op dit moment de start van een lotgenotengroep voor (half)wezen van 15-30 jaar voor. (Voor meer informatie: www.jongerengroep-samendelen.webklik.nl) Wij nodigen zowel de jongeren van de leden van Samen Alleen als hen van wie de ouder geen lid is van de vereniging uit. Gratis lunchbuffet, zowel voor leden, gasten als jongeren. Sluiting om 16.00 uur.

Opgave vóór 13 maart:
ckhetlam@solcon.nl of 0183-602981.

Plaats: Chr. Geref. Kerk 'De Fontein', Bickersweg 7, Bunschoten. (voor verdere informatie: www.samenalleen.nl)

■ BIJENKOMST ReVOKE TE BARNEVELD

Het bestuur van de Reformatorische Vereniging van Ongewild Kinderloze Echtparen (ReVOKE) nodigt alle echtparen die tot de doelgroep behoren, uit om deel te nemen aan de bijeenkomst op **zaterdag 31 maart** in de Adullamkerk, Ds. E. Franzenlaan 6 te Barneveld.

Ontvangst met koffie om 13.45 uur. Opening om 14.15 uur. Lezing door Wilma van Klaveren: 'Tussen leegte en ruimte?' Huishoudelijke vergadering om 17.15 uur. Maaltijd om 17.30 uur. Voor meer informatie en/of aanmelden: www.revoke.nl of: 0184-64 22 53.

BERICHTEN

■ EEN GEZELLIGE VAKANTIEWEEK VOOR 50+!

Bent op zoek naar een gezellige vakantie en nog redelijk mobiel en voldoende zelfstandig? Dan zijn onze vakantie-weeken vast iets voor u! De vakantie-week in Putten is volgeboekt, maar in Vierhouten en Oisterwijk zijn nog plaatsen beschikbaar voor dames, heren of echtparen.

9 -16 juni: hotel "t Vierhouterbos" in Vierhouten

28 juli-4 augustus: hotel "De Leijhof" in Oisterwijk

De prijs per week is € 540,- p.p. Toeslag voor een eenpers. kamer is € 25,-

Opgave/inlichtingen: www.vrouwenbondgergem.nl/vakantieweken/50+ of tel: 0318-552969 (mw. Bussink-Verhage).

■ JEUGDKAMP GEMEENTE KALAMAZOO (U.S.A.)

De Jeugdcommissie van de Amerikaanse gemeente van Kalamazoo, Michigan, organiseert van **9-11 augustus** een jongerenkamp in het noorden van Michigan. Hierbij nodigen wij graag Nederlandse jongeren uit. Tijdens het kamp denken we na over een aantal Bijbelse thema's. Ds. G.J. Baan hoopt de lezingen te verzorgen. Verder doen we nog leuke, ontspannende activiteiten zoals een bezoek aan het Mackinac eiland.

Deelnemers moeten 18 jaar of ouder zijn. Verblijf voor en na het kamp kan eventueel geregeld worden bij gezinnen in de gemeente. Neem voor meerdere informatie contact op met Konnie Kleppe

via het e-mail adres:
konniekleppe@hotmail.com of bel
00-1- 269 375 9504.

■ ZANGAVONDEN

Barendrecht

Koor- en samenzangavond op **zaterdag 24 maart**, aanvang: 19.30 uur, te organiseren door de Ring West van de BZGG, in de kerk van de Geref. Gemeente te Barendrecht, Ploegwei 1, m.m.v. het Seba-jeugdkoor, organist Huig van der Knijff en het Seba gemengd koor, organist Johan van der Ham. Leiding: ds. L. Terlouw. Collecte voor het Deputaatschap tot Hulpverlening in Bijzondere Noden.

Gorinchem

Koor- en samenzangavond, te organiseren door de Ring Midden van de BZGG, op **zaterdag 10 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de kerk van de Geref. Gemeente te Gorinchem, Paardenwater 23. M.m.v. de jeugdkoren: "Laus Deo" uit Amersfoort, "De Davidsharp" uit Waarder en "De Kinderlofstem" uit Gorinchem. Appelwoord door dhr. R.G. van Leeuwen namens Dovenzorg, voor welke stichting een collecte zal worden gehouden.

Houten

Paasangavond op **zaterdag 24 maart**, aanvang: 19.30 uur, in de Eskolkerk te Houten, Poldermolen 1, m.m.v. kinderkoor Hamaäloth, het Eskol jongerenorkest en het Eskolkoor. Tien minuten vooraf instrumentale solo en samenzang.

■ CONTACTDAG STICHTING WINSTUITVERLIES

Op **zaterdag 31 maart**, aanvang: 10.30 uur, wordt een landelijke contactdag van Winstuitverlies in de Bethlehemkerk in Woerden gehouden. Deze contactdag is bedoeld voor u of jou die behoefte heeft aan lotgenotencontact bij de ingrijpende ziekte kanker. Het ontmoeten van lotgenoten en hun directe naaste

rondom Gods Woord is voor velen een uitzien en een opzien. Het één dag begrepen voelen door degene die dezelfde weg gaat of is gegaan. Degenen die hun geliefde verloren door deze ingrijpende ziekte nodigen we ook uit voor deze dag. Wij zien uit naar uw/jouw komst.

Voor meer info en/of opgave:
www.winstuitverlies.nl
of 0341-250434

9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. G. Hoogerland; Rotterdam-Alexanderpolder 15.30 uur (H.D.) ds. A.B. van der Heiden; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. L. Terlouw; Rotterdam-Zuidwijk 16.30 uur ds. H. Paul; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur ds. E. Bakker; Scherpenzeel 10.00 en 18.30 uur ds. A. Verschuure; Scheveningen 17.30 uur ds. J. van Rijswijk; Sliedrecht 18.30 uur ds. M.J. van Gelder; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden en 19.00 uur ds. W. Silfhout; Sprang-Capelle 14.30 uur ds. M. Karens; Terneuzen 10.00 en 15.30 uur ds. R.A.M. Visser; Terwolde- De Vecht (in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 9.30 en 14.30 uur ds. K. Boeder; Tholen 14.30 uur ds. J. Schipper; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 18.30 uur ds. G. Mouw; Urk 10.00 en 17.00 uur ds. J. van Belzen; Utrecht 10.00 en 16.30 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 15.30 uur ds. A. Verschuure; Vlaardingingen 19.00 uur ds. G. Clements; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 14.30 uur ds. E. Bakker; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 15.30 uur ds. F. Mulder; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 18.30 uur ds. G.J.N. Moens; Woerden 10.00 uur ds. M.J. van Gelder; Wolphaartsdijk 9.30 uur en 18.00 uur ds. C. van Krimpen en 14.00 uur stud. J. van Laar; Zeist 10.00 (H.D.) en 18.30 uur ds. J.J. van Ekeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 en 16.30 uur ds. J. Mijnders; Zwolle 9.30 en 19.00 uur stud. A.T. Huijser.

■ DINSDAG 13 MAART 2012

Aalburg 19.30 uur ds. E. Hakvoort; Urk 19.30 uur ds. J. van Belzen.

■ WOENSDAG 14 MAART 2012 BIDDAG

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Alblasserdam 9.30 en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 14.30 en 19.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 14.30 en 19.30 uur ds. J.M. Kleppe; Arnhem 14.30 uur stud. J. van Laar; Barendrecht 14.30 en 17.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30, 14.00 en 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 10.00 uur ds. M. Mondria en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Berkenwoude 10.00 uur ds. W. Visscher; Bodegraven 15.00 uur ds. J. Driessen en 19.00 uur ds. H. Paul; Borsele 18.00 uur stud. S.W. Janse; Boskoop 15.00 en 19.30 uur stud. A.T. Huijser; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 19.45 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 9.30 uur ds. W.J. Karels en 14.30 uur ds. W. Silfhout en 19.45 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30,

KERKDIENSTEN

■ ZONDAG 11 MAART 2012

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. D.W. Tuinier; Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J.W. Verweij; Alblasserdam 9.30 ds. W.J. Karels en 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 9.30 en 16.00 uur ds. A.A. Brugge; Arnhem 18.45 uur ds. R. Kattenberg; Barendrecht 10.00 en 16.30 uur ds. L. Terlouw; Barneveld-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. G. Bredeweg; Beekbergen 19.00 uur ds. A.P. Baaijens; Bodegraven 19.15 uur ds. J.S. van der Net; Borsele 9.30 en 14.00 uur ds. E. Hakvoort; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken en 15.00 uur ds. G. Pater; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Delft 10.00 uur ds. J. Driessen en 16.00 uur ds. M. Golverdingen; Deventer 18.00 uur stud. S.W. Janse; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Dordrecht 10.00 uur ds. M. Golverdingen en 15.30 uur ds. M.J. van Gelder; Ede (Verl. Maanderweg 33) 12.15 en 19.00 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 18.00 uur ds. J.M. Kleppe; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 10.00 en 15.00 uur stud. S.W. Janse; Enter 9.30 (H.A.) en 16.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 18.00 uur stud. C. van Ruitenburg; 's-Gravenhage 15.30 uur ds. W. Harinck; 's-Gravenpolder 18.00 uur ds. E. Hakvoort; 's-Gravenzande 9.30 en 15.30 uur ds. J. van Rijswijk; Hardinxveld-Giessendam 9.30 ds. B. van der Heiden en 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 (H.A.) en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hilversum 19.00

uur ds. A. Schot; Hoofddorp 16.30 uur ds. J. Driessen; Hoogeveen 15.30 uur stud. A.T. Huijser; Hoogvliet 18.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Houten 11.00 (H.A.) en 17.00 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 15.00 uur (doventolk) ds. G. van Manen; Kapelle-Biezelinghe 10.00 uur ds. C. Harinck en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; Klaaswaal 9.30 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 10.00 en 18.30 uur stud. J. van Laar; Krabbendijke 14.00 uur ds. C.J. Meeuse; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. P. Mulder; Leerdam 19.00 uur ds. L. Blok; Leiderdorp 10.00 uur ds. H. Paul en 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Lelystad 9.30 en 16.00 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 10.00 uur ds. G. Heijkamp; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 (H.A.), 14.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 (H.A.) en 18.30 uur ds. J.J. Tanis; Middelharnis 9.30 en 18.00 uur ds. A.J. Gunst; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 (H.A.) en 18.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 14.00 uur ds. D.W. Tuinier en 18.30 uur ds. C. Harinck; Nieuwerkerk 9.30 en 15.00 uur ds. S. Maljaars; Nijkerk 9.30 uur ds. J.M. Kleppe en 14.30 uur ds. P. Melis; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Oostkapelle 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Oud-Beijerland 9.30 en 18.00 uur ds. G. Pater; Poortugaal 9.30 en 16.00 uur ds. C. Neele; Puttershoek 10.00 en 15.30 uur stud. C. van Ruitenburg; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Ridderkerk-Slikkerveer 14.30 uur ds. P. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. Karels en 15.00 uur ds. A. Schreuder; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur (H.D.) ds. A. Schreuder; Rilland-Bath

14.00 en 19.30 uur ds. B.J. van Boven; Deventer 9.30 uur ds. K. Boeder en 15.00 uur ds. C. Hogchem; Doetinchem 9.30 en 19.30 uur ds. A.P. Baaijens; Dordrecht 10.00 en 19.45 uur ds. M. Golverdingen; Drachten 19.30 uur ds. J. van Belzen; Ede (Verl. Maanderweg 33) 9.30 en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; Elspeet 10.00 en 19.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 10.00 uur ds. R. Kattenberg; Enkhuizen 14.30 en 19.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 15.00 uur ds. A.P. Baaijens; Ermelo 14.30 en 19.30 uur ds. P. Melis; Goes 9.30, 14.30 en 18.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 14.30 en 19.30 uur ds. L. Blok; Gouda 14.30 en 19.30 uur ds. G. Clements; 's-Gravenhage 14.30 uur ds. H. Paul en 19.30 uur ds. J. Driessen; 's-Gravenpolder 9.30 en 18.00 uur ds. E. Hakvoort; 's-Gravenzande 15.00 en 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Groningen 14.30 en 20.00 uur stud. C. van Ruitenburger; Hardinxveld-Giessendam 14.30 en 19.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 en 16.30 uur ds. M. Joosse; Hoedekenskerke 14.00 uur ds. J.M.D. de Heer; Hoogeveen 9.30 uur ds. J. van Belzen; Houten 10.00 en 15.30 uur ds. J.S. van der Net; Kampen 9.30 uur ds. J.W. Verweij; Kapelle-Biezeling 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; Klaaswaal 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.30 uur ds. G. Beens; Kortgene 18.30 uur ds. S. Maljaars; Krimpen a/d IJssel 9.30, 14.30 en 19.45 uur ds. P. Mulder; Kruijningen 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. G. Hoogerland; Leiderdorp 14.30 en 19.30 uur stud. P.G. Heijkamp; Lelystad 14.30 en 19.30 uur ds. R. Kattenberg; Lisse 9.30 uur ds. F. Mulder; Marknesse 14.30 uur ds. J. van Belzen; Meliskerke 9.30, 14.30 en 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. J.J. Tanis; Moerkapelle 14.30 en 19.00 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 9.30 en 16.00 uur ds. A. Vermeij; Nieuwdorp 9.30 uur ds. S. Maljaars; Nieuwerkerk 9.30 uur ds. A.J. Gunst en 15.00 uur ds. E. Bakker; Nijkerk 14.30 uur ds. G. Beens en 19.30 uur ds. A.A. Brugge; Nisse 9.30 uur stud. S.W. Janse en 14.30 uur ds. E. Hakvoort; Nunspeet 9.30, 14.30 en 19.30 uur ds. A. Schot; Oosterland 10.00 uur en 18.30 uur ds. E. Bakker en 14.30 uur ds. A.J. Gunst; Oostkapelle 16.00 uur ds. D.W. Tuinier; Opheusden 10.00 en 19.00 uur stud. J. van Laar; Poortugaal 15.00 en 19.30 uur ds. C. Neele; Rhenen 14.30 en 19.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 9.30 en 17.00 uur ds. G.M. de Leeuw; Rijssen-Noord 9.30 en 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur stud. C. van Ruitenburger en 19.00 uur ds. J. Karels; Rijssen-Zuid 9.30 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Rotterdam-Alexanderpolder 15.00 en 19.30 uur ds. M.J. van Gelder;

Scherpenzeel 10.00 en 19.00 uur ds. A. Verschuure; Sliedrecht 9.30 uur ds. G.W.S. Mulder en 19.30 uur ds. A.B. van der Heiden; Stolwijk 10.00 uur ds. J. van Rijswijk en 19.30 uur ds. G.M. de Leeuw; Terwolde- De Vecht (in de Jacobus Fruytier scholengemeenschap te Apeldoorn) 14.00 en 19.30 uur ds. K. Boeder; Tricht-Geldermalsen 14.30 en 19.30 uur ds. B. Labee; Uddel 10.00 en 19.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 20.00 uur ds. A.J. de Waard; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. J. Schipper; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Waarde 14.30 uur ds. M. Golverdingen; Waardenburg 14.30 en 19.30 uur ds. M. Mondria; Wageningen 14.30 uur ds. A. Verschuure; Werkendam 9.30, 14.30 (H.D.) en 19.30 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 uur ds. C. Harinck; Woerden 10.00 uur ds. W. Harinck en 19.00 uur ds. J.S. van der Net; Wolphaartsdijk 9.30 en 14.00 uur ds. R.A.M. Visser; Yerseke 9.30, 14.00 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 19.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 15.00 en 19.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 15.00 uur ds. G. Pater en 19.30 uur ds. M. Joosse; Zwolle 15.00 en 19.30 uur ds. J.W. Verweij.

■ DONDERDAG 15 MAART 2012

Naaldwijk 19.45 uur ds. D. de Wit; Oostvoorne 19.30 uur ds. J. van Rijswijk; Oudorp 19.30 uur ds. G. Bredeweg; Poeder-oijen 14.30 uur stud. S.W. Janse en 19.00 uur stud. J. van Laar; Scheveningen 19.30 uur ds. W. Silfhout; Stad aan 't Haringvliet 19.30 uur ds. A. Schot; Veen 19.30 uur stud. C. van Ruitenburger.

■ VRIJDAG 16 MAART 2012

Dirksland 13.45 uur (huw.bev.) ds. J. Schipper; Nieuwerkerk 14.15 uur (huw. bev.) ds. A.J. Gunst; Oostkapelle 14.45 uur (huw.bev.) ds. D.W. Tuinier; Scherpenisse 14.30 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; Zoetermeer 15.30 uur (huw.bev.) ds. G.W.S. Mulder.

■ EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 11 MAART 2012

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 10.00 en 16.30 uur evang. S. de Visser; Amsterdam (Looiersgracht 70) 10.30 en 17.00 uur evang. J. Krijgsman; Emmen (Prinsesselaan 6 l) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. G. Baan; Merksem (Oude Bareellei 64) 10.00 en 17.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ WOENSDAG 14 MAART 2012 BIDDAG

Alkmaar ('t Wuiver 2a, Oudorp) 19.30

uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 19.30 uur evang. J. Krijgsman; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 16.00 uur evang. S. de Visser; Tilburg (Offenbachstraat 105) 19.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

■ EVANGELISATIEPOSTEN

Alkmaar:

Evangelist G. Baan; kerkgebouw 't Wuiver 2-a, Oudorp NH, gem. Alkmaar; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 16.30 uur.

U bent hartelijk welkom in de inloop/bijbelshop 't Wuiver, Stationsweg 96a, Alkmaar (t.o. NS- en busstation). Openingstijden: dinsdag t/m vrijdag van 10.00-16.00 uur, zaterdag van 13.00-16.00 uur.

Amsterdam:

Evangelist J. Krijgsman; kerkgebouw bij Simon de Looier, Looiersgracht 70. Samenkomsten iedere zondag 10.30 en 17.00 uur.

Van harte welkom in onze evangelisatiepost. Openingstijden: dinsdag t/m zaterdag van 10:00 uur tot 16:00 uur. U kunt bij ons ook terecht voor boeken en CD's. Door uw aankoop steunt u het evangelisatiewerk. Per mail bestellen kan ook: cvleenen@kliksafe.nl Bekijk ook eens onze site: www.bijsimondelooier.nl

Emmen:

Evangelist C. van Drunen; kerkgebouw Prinsesselaan 6-l te Emmen; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 15.30 uur.

Leeuwarden:

Evangelist S. de Visser; kerkgebouw Achter de Hoven 2-c; samenkomsten iedere zondag om 9.30 en 16.00 uur.

Op vakantie in Friesland? Welkom in onze inloop, die geopend is op donderdag en vrijdag van 11.00 tot 16.00 uur en zaterdag van 11.00 tot 15.00 uur.

Merksem:

Evangelist A. van Setten; kerkgebouw "De Bron", Oude Bareellei 64; samenkomsten iedere zondag om 10.00 en 17.00 uur.

U bent ook hartelijk welkom in het inloophuis, geopend van dinsdag t/m vrijdag van 13.00-16.00, donderdagavond van 18.00-21.30 uur en zaterdag van 10.30-13.00 uur.

Rotterdam:

Inloop- en Bijbelcentrum 'In de Gouwstraat', Gouwstraat 36-b, Rotterdam-Charlois.

Kom eens langs, u bent hartelijk welkom. De inloop is geopend van dinsdag tot en met zaterdag tussen 10.00 en 16.00 uur.

Tilburg:

Kerkruimte: Offenbachstraat 105 Tilburg.
Zondage samenkomsten om 10.00 en 18.30 u.

Het inloopcentrum: Het Kruispunt, is geopend op di en wo van 14.00-17.00 u. Do van 10.00-17.00 u. Vr van 10.00-15.00 u. U bent van harte welkom.

Den Haag:

Inloophuis 'Het Kompas': Apeldoornse-

laan 228, Den Haag.

Openingstijden: dinsdag 10.00 - 16.00 uur; woensdag 10.00 - 13.00 uur; donderdag t/m zaterdag 10.00 - 16.00 uur.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

Indien de Heere wil en wij leven.

Kom ook naar **DE BETUWE!!**
Rust, ruimte en gezelligheid op **DE VIJVERHOF - OMMEREN**
Kindvr., div. act. HUURCAR. 4 pers
VAK.WON. max 10 pers.
Zaalverhuur voor familie- en zakel. bijeenkomsten. Tevens pabo-ers en o.a.ers gevraagd voor recreatie
www.vijverhof-ommeren.nl
0344 601973

te huur **STROE** dorp
voor langere tijd fraaie woning,
kamer-keuken 3 slaapk. badk. tuin.
Vanaf mei. Inl. 0342443630

ADVERTENTIES

BOEKEN EN MUZIEK
VAN DER BOOM
Voorstraat 41 - 3245 BG Sommelsdijk
Tel. (0187) 482614 - Fax (0187) 484520

ELSPEET, te huur 2 pers.
zomerhuisje, dichtbij bos en heide.
Nog veel vrij. tel. 0577-491348

Scenic Rental BC - Auto's te huur in Chilliwack BC, Canada. Concurrente tarieven en betrouwbare service.
Voor meer informatie: bel 1-604-799-7607 (alleen op zaterdag) of email naar ScenicRentalBC@gmail.com.

in- en verkoop
THEOLOGISCHE BOEKEN
www.boekhandelversprille.nl

Noordweg 11 Krabbendijke.
0113-502004. Maandag gesloten

Begravenisonderneming STAM
Molenstraat 153, 2961 AK Kinderdijk
Tel. 078 6919005 - **Geen crematies** -

Vakantie Oostenrijk:
Te huur: luxe Chalet en Appartementen 2-9 pers., in omg. Saalbach-Hinterglemm / Zell am See, Kerkdiensten tijdens zomervakantie.
Info: 0180-322181 / 06-51166845

Arnemuiden
25 jaar Joos van Larenschool D.V. zaterdag 31 maart 2012
Aanvang: 14.00 uur in de kerk (Burg. Langebeekstraat 16)
Meditatie ds. M. Krijgsman
Presentatie jubileumboek
Aansluitend reünie, bezichtiging gerenoveerde school (Clasinastraat 3) met activiteiten voor de kinderen (t/m 17.00 uur)
Alle betrokkenen, oud-bestuursleden, oud-personeel, oud-leerlingen etc. hartelijk welkom!
Aanmelden (aantal pers.) via: jubileum@joosvanlarenschool.nl
t/m 15 maart

NORWICH (Ontario) Canada.
Te huur voor uw vakantie.
Onze woning, voor 2/6 personen.
Dichtbij kerk. Voor meer informatie joanne.otten123@gmail.com
of tel. 0548-513725

MASSALE ZANG- EN ORGELAVOND
GROTE OF ST. MAARTENSKERK, ZALTBOMMEL
D.V. ZATERDAG 10 MAART 2012
AANVANG 19.00 UUR

Boezemingskerk Rotterdam, 1907
(Collectie: Gemeentearchief Rotterdam)

M.M.V.
Mannenkoor 'Rehoboth' - Geldermalsen
Mannenkoor 'Salvatori' - Nunspeet
Mannenkoor 'Ethan' - Yerseke
Spreker: student W.A. Zondag
Toegang gratis - Veel samenzang

Collecte t.b.v. Theologische School Geref. Gemeenten

Lastminute vakoord Holsappel
wk 10 t/m 17 nu € 99.- excl. p/w
6/7 pers. Tel 0548-512790

Voor al mijn zonden

NIEUW
verschenen

Dit boek bevat 49 meditaties om tijdens de lijdensweken elke dag een moment stil te staan bij Christus' lijden en sterven.

De meditaties zijn samengesteld aan de hand van het boek Uitleggende gedachten over het Evangelie van Johannes van J.C. Ryle

9,95

Nu in de boekhandel of op www.debanier.nl

 de Banier
uitgeverij

Te huur: **Nieuwe** 10 pers. **vak. woning** in bosrijke omgeving van **Garderen** vanaf wk 14, ook geschikt voor 2 echtparen. tel. nr. 0342-440061

Ontdek De NIEUWE Verrassing op Texel. Zoek en boek via www.deverrassing.nl of bel 0222 31 89 06. Introductie-prijzen 2012 vanaf 75 euro!

Vakantiewoning, boerderij met paarden. In **Sauerland** (Duitsland) 2 uur met de auto vanaf de Nederlandse grens. Schitterende natuur. Tel. 0049-2354 3293 www.hornbruch.de.vu

Ruim 4 pers. **vakantiehuis te huur in Stroe**, rustige omgeving vlakbij heide en bos. Mooie wandel- en fietsroutes, veel privacy, evt. fietsen te huur Vanaf 50,-/n, hoogseizoen 350,-/wk Voor inl. bel 06-21420647 of mail molshoop@solcon.nl

Welkom in 2012
Vakantie in eigen sfeer. Op Goeree en Overflakkee Kerk, rust, ruimte, zand en zee. Verw.luxe sanitair. Rolst. geschikt. Kruidenpluktuin voor U als gast. 0187-669317 Grevelande.nl fam. Lies en Beijke v.d. Velde

Het gaat goed met Essenzo!
Dit komt ook omdat we luisteren naar werkgevers. Daarom starten we DV per augustus 2012 nieuwe 1-jarige werkend leren opleidingen. Speciaal voor jongens en meisjes met een havo of vwo diploma. Die kunnen in 1 jaar met 1 dag in de week een volledige mbo 4 opleiding afronden. Dit doen we voor secretariael, commercieel en financieel (administratie). www.essenzo.nu

Pasen op de Veluwe!
Ruime nette vakantiewoning tot 10 pers. op loopafstand van bos en hei. Veel fietsmogelijkheden in omgeving. www.veluws-vakantiehuis.nl of bel 0577-407319

Kamers te huur in Waddinxveen (6 km van Gouda). Voor studentes en/of verpleegkundigen. Gezamenlijk gebruik van woonkamer, keuken, douche en toilet (prijs excl. gas en licht). Inl. Tel. 06 22932328 's avonds.

Prekenboek '**Christus verhoogd**' van **ds. G.J. Baan** nu te koop voor € 14,95 excl. verzendkosten. De opbrengst is bestemd voor het bouwfonds van Kapelle- Biezelingse.

Bestellen bij: dhr. J.A. Overbeeke. Tel: 0113-342802 E-mail: boek-petrakerk@hotmail.com

Zelfstandig en beschermd wonen in een vertrouwde sfeer. Dat bieden wij ouderen die kiezen voor betrouwbare zorg. Van groot belang in onze dienstverlening is de eigen, herkenbare identiteit. Ons werk vraagt om professionals met hart voor ouderen en oog voor identiteit. Wil jij werk maken van ouderenzorg? Dan is het tijd voor een kennismaking. Momenteel hebben wij de volgende vacatures:

Vakantiekrachten

'Elim' te Barneveld; uren in overleg

'Maranatha' te Rijssen; uren in overleg

Kijk voor meer informatie over de functie op www.svro.nl of bel ons op 0548 - 53 65 36. Solliciteer direct via sollicitatie@svro.nl of stuur uw sollicitatiebrief en cv, o.v.v. functie en locatie, naar: SVRO, Postbus 290, 2980 AG Ridderkerk.

zorg met identiteit

svro.nl

SVRO Ouderenzorg behoort tot Zorggroep Sirjon.

- DIVERSE BLOKFLUITEN
 - MUZIEKSTANDAARDS
 - ROEMEENSE PANFLUITEN
- R. MULDER - STAPHORST
06 12 610 628 B.G.G. 0522 253944
**WWW.MULDERMUZIEK
INSTRUMENTEN.NL**

AVONDMAAL-SERVIEZEN

Uit voorraad of naar tekening.

Schoonhovens Silverhuys B.V.
Postbus 35, 2870 AA Schoonhoven,
Telefoon 0182 - 382614.

Sauerland te huur gezellige vrijst.
6 pers. vakantiebungalow aan de
Hennesee met prachtig uitzicht.
Tel. 06-42690982

VAN STAVEREN

Begrafenisverzorging

Sumatrastraat 11
2405 EM Alphen aan den Rijn

Dag en nacht bereikbaar

(0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begrafenissen

Huwelijksbureau voor Gereformeerde Gezindte.

Voor alleenstaanden die op zoek zijn naar een partner
uit de EIGEN achterban.

Huwelijksbureau voor Gereformeerde Gezindte.

is landelijk werkend.
Voor meer informatie kijkt u op:
www.HvGG.nl of belt u 06 130 28 26 0.

Uitnodiging

Alle echtparen die tot de doelgroep behoren worden hartelijk uitgenodigd
voor onze bijeenkomst op D.V. 31 maart 2012 in de Adullamkerk te
Barneveld, Ds. E. Fransenlaan 6, aanvang 14.15 uur.

Wilma van Klaveren zal een inleiding houden over

Tussen leegte en ruimte?

de moed om te spreken over dat wat kwetsbaar is

Voor informatie en aanmelden
zie onze website of bel (0184) 64 22 53

www.revoke.nl

0182 - 35 15 20
voor de Krimpencrwaard
Gouda & omstreken

Speksnijder Begrafenisverzorging

In alle rust, betrokken, zorgzaam...
Want iedere begrafenis is een persoonlijk afscheid!
www.speksnijderbegrafenisverzorging.nl

**Rust en ontspanning in de
prachtige Eifel!** Ruime apparte-
menten te huur. Inl.: 0049 6594
258990 en www.huizesolagrati.nl

SHG biedt u passende zorg

Uitgaande van de
Gereformeerde Gemeenten in
Nederland biedt de SHG zorg
die aansluit bij uw manier van
leven. Bijbelse normen en
waarden vormen daarin de basis
voor uw en onze
dagelijks levenshouding en
mediagebruik.

Kraamzorg
Bel 0187 - 4891 73
b.g.g. 0342 - 49 21 55
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
en van 13.00 - 15.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

Thuiszorg
Bel 0166 - 65 26 05
ma - vr: 9.00 - 11.00 uur
vr: ook van 19.00 - 21.00 uur

SHG

DE GRATIS ZORGBROCHURE ZENDEN WIJ U GRAAG TOE

Te huur Lieren (omg. Beekbergen)
tot 6 pers. zomerh. v.a.g.v.
Voor info bellen 055-5062744.

t.h. op de **Hofstee in Nunspeet**
mooi vakantiehuis 2-6 pers.
Tel. 0113-342999. Max. € 300,=

BJ Janssen

Begrafenisverzorging op
de Bevelanden en Tholen

Havikskruid 10, Kapelle
0113-33 09 36

Binnenkamer 11, Tholen
0166-60 73 19

www.begrafenisverzorging-janssen.nl

IK STEEK GRAAG ZELF DE HANDEN UIT DE MOUWEN

...MAAR IN MIJN SITUATIE IS
HET BETER ALS IEMAND ME
DAAR EEN HANDJE BIJ HELPT.

Soms lukt het niet om zelfstandig aan het werk te gaan of je
dagen naar tevredenheid in te vullen. Psychische problemen
kunnen hiervan de oorzaak zijn.

**ELEOS DAGBESTEDING EN ARBEID:
JIJ KIEST JE RICHTING, WIJ TREKKEN MET JE OP**

Kijk voor meer informatie op www.eleos.nl of bel 088-892 02 50. Eleos heeft arbeidstrainingcentra
in Dordrecht, Ede, Gouda, H.I. Ambacht, Kapelle, Kootwijkerbroek, Ouddorp, Zwolle en Zwijndrecht.

ELEOS BIEDT OOK BEGELEIDE STAGE EN LEREND WERKEN VOOR JONGEREN.

HARKES *Persoonlijke zorg voor uw begrafenis*
Begravenissen

Telefoon (0172) 21 21 22
Dokter Hamburgerlaan 59 - 2771 JR Boskoop

*Wij verzorgen alleen begravenissen
Dag en nacht bereikbaar – overal te ontbieden*

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper **010-458 31 12**
Capelle a/d IJssel

J. Kooijman **0182-58 39 32**
Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

E.Treur
Kroostweg 22
3704 ED Zeist
Telefoon 030 - 6924258
Mobiel: 06 - 57315689
www.begravenisondernemingtreur.nl
info@begravenisondernemingtreur.nl

Begravenisonderneming Treur

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vakantie op de Veluwe?
www.rusteenweinig.nl

Orgelbouw Advies Commissie
een betrouwbare partner!

nieuwbouw • restauratie • overplaatsing • onderhoud

ook voor akoestische vraagstukken

Neem voor meer informatie contact op met
Dhr. H. den Hollander
Tel. (010) 435 44 35

Vereniging van Organisten der Gereformeerde Gemeenten

De Saambinder
Kerkerlijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur:
ds. G.J. van Aalst

Bijdragen van medewerkers en boeken ter recensie aan:

ds. G.J. van Aalst,
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
tel. 0186-576990, fax 0186-575105
e-mail: gjvanaalst@kliksafe.nl

Redacteur: ds. C. Neele

Meditaties aan:
ds. C. Neele,
Egge 28, 3171 DE Poortugaal,
tel. 010-5017707
e-mail: c.neele@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten aan:
redactie-secretaris: J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk,
tel. 0180-420865, fax 0180-423583
E-mail: jj.verhage@kliksafe.nl
Aanlevertijd:

Uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk aan:

Kerkerlijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan:

Drukkerij Verloop,
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
tel. 078-6912899, fax 078-6919536
e-mail: saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen **uiterlijk donderdag** vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties **uiterlijk maandagmorgen 9 uur**.

Advertenties € 0,95 per mm.
Familieberichten € 0,40 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 19% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Kerkerlijk Bureau Geref. Gemeenten,
postbus 608, 3440 AP Woerden,
tel. 0348-489900, fax 0348-483599,
e-mail: saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden:

Postbanknr. 64327 t.n.v. De Saambinder-
abbonementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):
voor Nederland: € 12,00 per halfjaar
(te betalen per 1 april en 1 oktober);
voor het buitenland:
€ 24,- per jaar + extra portiekosten.
Canada \$ 115,-; USA \$ 115,-.

Correspondentieadres Noord-Amerika:

Mr. A.M. Berman, P.O. Box 20188,
St. Catharines, ON L2M 7W7, Canada
e-mail: purlin@sympatico.ca

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Op zoek naar een uitdagende baan?

Woonzorgcentrum Uitzicht te Vlaardingen zoekt dringend gediplomeerd EVV-ers. Professionele zorgwerkers die graag in een open cultuur aan de slag willen. Ben jij op zoek naar een uitdaging en herken jij jezelf in onderstaand profiel? Solliciteer dan snel!

Voor locatie Uitzicht te Vlaardingen zoeken wij:

Eerst Verantwoordelijk Verzorgende (24-36 uur)

Functieomschrijving

Als EVV ben je de spil in het zorgproces rondom de cliënt: je bent het eerste aanspreekpunt voor de cliënt, familie, leidinggevende, collega's en andere zorgverleners. Je draagt zorg voor de continuïteit van de totale zorgverlening en je vindt het een uitdaging om met je collega's aan de wensen en behoeften van de cliënt te voldoen.

Profiel

Je bent een gemotiveerde verzorgende (IG), aangevuld met een EVV-opleiding of de wens deze te volgen. Je beschikt over goede contactuele eigenschappen en bent in staat regie te voeren over het totale zorgproces.

Meer informatie of solliciteren?

Kijk snel op onze website www.cedrah.nl voor een volledige functiebeschrijving. Je kunt direct online solliciteren! Voor meer informatie kun je contact opnemen met de afdeling P&O via 010-2075858 of pz@cedrah.nl.

Cedrah
WONEN • ZORG • WELZIJN

begravenisverzorging
Den Hollander

Begravenissen in Den Haag, Westland, Gouda, Rotterdam, Vlaardingen en omstreken.
Wij verzorgen alleen begravenissen.

Dag en nacht bereikbaar.

P.N. den Hollander
T. den Hollander

Tel. 010 - 4600509

www.begravenisverzorgingdenhollander.nl

Te huur in Canada, een
vakantiewoning dichtbij Norwich
(Ontario). Tel. 001519 688 0947.
Hollands sprekend.

KLASSIEKE ORGELS...

Johannus
Eminent
Domus
Monarke
Cantilena
enz.

Ruime ervaring
in zaal- en
kerkorgels

**Stolk
orgels**

NIEUWERKERK A/D IJSSEL
Vrijheidslaan 55 - tel. (0180) 31 56 52

Krabbendijke
Nederhemert Nrd.
Papendrecht

www.stolkorgels.nl

'Kom kijken in het Hart van de Zorg!'

Open Dag

D.V. zaterdag 17 maart a.s.
10.00 tot 15.00 uur
Verpleeghuis Salem

- Bezoek de tentoonstelling met historische uniformen, verpleegartikelen en -hulpmiddelen
- Woon een workshop bij over:
werken en leren / het zorgleefplan / kwaliteit, met oog voor de bewoners / omgaan met dementie
- Ervaar hoe het is om verzorgd te worden en laat je informeren over de mogelijkheden van dagbesteding
- Bezoek de stands van P&O, Maatschappelijk Werk en Vrijwilligerswerk
- Meld je aan voor een baan in de zorg
- Proef de lekkernijen uit onze keuken
- Laat de kinderen genieten in de knutselhoek of op het springkussen

Kijk voor het volledige programma en voor de aanvangstijden van de workshops op:
www.salem.nl

'Geef jouw Hart ook aan de Zorg!'

Verpleeghuis Salem - Vlietlaan 2 - 2986 AZ Ridderkerk - T (0180) 452 152 - F (0180) 452 158 - E verpleeghuis@salem.nl - I www.salem.nl

DAADKRACHTIG RESULTAATGERICHT
KENNIS VAN REFORMATORISCH
HULP BIJ HET HUISHOUDEN VISIONAIR
VERZORGING, VERPLEGING STERKE
EN THUISBEGELEIDING PERSOONLIJKHEID
NETWERKER HART VOOR DE ZORG

**ONDERNEMENDE
VISIONAIRE RAYONMANAGER**

Rayon

Midden-Nederland

Agathos is samen met Curadomi,
De Driehoek en Zorggroep
Rijnmond onderdeel van

Lelie zorggroep

Agathos Thuiszorg zoekt een ervaren manager die zichzelf herkent in de bovengenoemde kenmerken. Als rayonmanager ben je verantwoordelijk voor de integrale aansturing van je (sub)rayons en voor het realiseren van een optimaal pakket met zorgverlening aan onze cliënten binnen de strategische kaders. Ook heb je budgettaire verantwoordelijkheid en je bent Agathos-breed verantwoordelijk voor de portefeuille Verzorging en Verpleging. Je beschikt over vakkennis en je hebt werkervaring in de zorgsector. Binnen het MT draag jij verantwoordelijkheid voor jouw portefeuille en voor de uitvoering van nieuwe beleidskaders en anticipeer je hier tijdig op. Het betreft een functie voor 36 uur per week.

Informatie of solliciteren?

Kijk op www.agathos-thuiszorg.nl of bel Leni Hoogendoorn op het nummer (010) 264 07 77.
Sluitedatum is 23 maart.

Op zoek naar een vakantiebaan? Kijk op www.agathos-thuiszorg.nl

EEN WERKGEVER DIE BIJ JOU PAST.